

EUROOPA
KOMISJON

Strasbourg, 5.2.2013
COM(2013) 45 final

2013/0025 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

**finantssüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise vältimise
kohta**

(EMPs kohaldatav tekst)

{SWD(2013) 21 final}

{SWD(2013) 22 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Kavandatud meetmete peamised eesmärgid on tugevdada siseturgu piiriülese keerukuse vähendamise teel, kaitsta ühiskonna huvisid kuritegevuse ja terrorismi eest, kaitsta Euroopa Liidu majanduslikku jõukust tõhusa majanduskeskkonna tagamise teel ning edendada finantsstabiilsust, tagades finantssüsteemi usaldusväärsuse, nõuetekohase toimimise ja terviklikkuse.

Kõnealuste eesmärkide saavutamisel tagatakse kooskõla ELi ja rahvusvahelise lähenemisviisi vahel, tagatakse kooskõla siseriiklike eeskirjade vahel, samuti nende paindlik rakendamine, ning tagatakse, et eeskirjad on riskipõhised ja võtavad arvesse uusi võimalikke ohtusid.

Lisaks võetakse käesolevas ettepanekus arvesse komisjoni 1. augusti 2006. aasta direktiivi 2006/70/EÜ (direktiivi 2005/60/EÜ rakendusmeetmete kehtestamise kohta)¹ ja tunnistatakse see kehtetuks, parandades seega rahapesuvastase õigusraamistiku arusaadavust ja sellele juurdepääsetavust kõigi sidusrühmade jaoks.

Komisjon kavatseb täiendada käesolevat ettepanekut, tugevdades ELi rahapesuvastaseid meetmeid. Seega kavatakse 2013. aastal teha ELi toimimise lepingu artikli 83 lõike 1 alusel ettepanek kõnealuse õigusrikkumise suhtes kohaldatava kriminaalõiguse ühtlustamise kohta².

Üldine taust

Tõkete kõrvaldamine siseturul hõlbustab mitte ainult õiguspäraste ettevõtjate asutamist või arengut ELis, vaid võib pakkuda ka suuremaid võimalusi rahapesuks ja terrorismi rahastamiseks. Seepärast võivad rahapesuga tegelevad kurjategijad üritada varjata või hoida saladuses asjaomase vara tegelikku laadi, päritolu või omandiõigust ning muuta need varad näiliselt seaduslikuks tuluks. Terrorismi võidakse rahastada nii seadusliku kui ka kuritegeliku tegevuse teel, kuna terroristlikud rühmitused on seotud tulutoovate tegevustega, mis võivad olla või vähemalt näida seaduslikena. Seega ohustavad rahapesu ja terrorismi rahastamine tõsiselt finantssüsteemi terviklikkust, nõuetekohast toimimist, mainet ja stabiilsust, millel võib olla laastav mõju ühiskonnale laiemalt.

Vastu on võetud Euroopa õigusaktid, et kaitsta finantssüsteemi ja siseturu nõuetekohast toimimist. Rahapesu ja terrorismi rahastamise ohu muutliku olemuse tõttu, mida hõlbustab tehnoloogia ja kurjategijate käsutuses olevate vahendite pidev areng, tuleb pidevalt kohandada õigusraamistikku.

ELi tasandil on 26. oktoobri 2005. aasta direktiiviga 2005/60/EÜ rahandussüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise vältimise kohta³ (edaspidi kolmas rahapesuvastane direktiiv) on kehtestatud raamistik, mille eesmärk on kaitsta rahapesu ja terrorismi rahastamise ohtude eest krediidi- ja finantseerimisasutuste usaldusväärsust, terviklikkust ja stabiilsust ning usaldust rahandussüsteemi vastu tervikuna. ELi eeskirjad

¹ ELT L 214, 4.8.2006, lk 29.

² http://ec.europa.eu/governance/impact/planned_ia/docs/2013_home_006_money_laundering_en.pdf

³ ELT L 309, 25.11.2005, lk 15.

põhinevad suurel määral rahvusvahelistel standarditel, mille on vastu võtnud rahapesuvastane töökond (FATF), ja kuna direktiiv järgib minimaalse ühtlustamise lähenemisviisi, on raamistikku täiendatud riiklikul tasandil vastuvõetud eeskirjadega.

Rahvusvahelisel tasandil on FATF alustanud rahvusvaheliste standardite põhjalikku läbivaatamist ja 2012. aasta veebruaris võeti vastu uued soovitused.

Paralleelselt rahvusvahelise protsessiga on Euroopa Komisjon alustanud Euroopa raamistiku läbivaatamist. Asjaomase direktiivi läbivaatamisega täiendatakse FATFi läbivaadatud soovitusi, millega oluliselt tugevdatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise vastast raamistikku. Direktiiviga täiendavalt tugevdatakse läbivaadatud soovitude osasid, eelkõige seoses reguleerimisalaga (kaasates hasartmänguteenuste pakkujad ja kaupadega kauplevad isikud, kelle tehingu maht on 7 500 eurot või rohkem), tegelikult kasusaavat omanikku käsitleva teabega (mis tuleb teha kättesaadavaks asjaomastele üksustele ja pädevatele asutustele) ja karistusi käsitlevate sätetega. Selles võetakse arvesse vajadust suurendada rahapesu tõkestamise meetmete tulemuslikkust, kohandades õigusraamistikku nii, et riski hindamine toimiks asjakohasel tasandil ja oleks piisavalt paindlik, mis võimaldab seda kohandada vastavalt erinevatele olukordadele ja isikutele. Selle tulemusel sätestatakse direktiivis kõrgetasemelised ühtsed nõuded ja nähakse ette, et liikmesriigid, järelevalveasutused ja asjaomased üksused peavad hindama riske ja võtma vastavalt sellele asjakohaseid meetmeid. Seepärast on läbivaadatud direktiivis konkreetsed meetmed sätestatud vähem üksikasjalikult.

Kõnealuses valdkonnas kehtivad õigusnormid

Vastu on võetud eri õigusaktid, et tagada ELi tasandil rahapesu ja terrorismi rahastamise vastane tõhus raamistik. Neist kõige olulisemad on:

- kolmas rahapesuvastane direktiiv, mis hõlmab enamikku FATFi 40 soovitusest ja mõnda FATFi 9 erisoovitustest;
- 15. novembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1781/2006 raha ülekandmisel edastatava maksjaga seotud teabe kohta,⁴ millega rakendatakse FATFi VII erisoovitust elektrooniliste rahaülekannete kohta;
- 26. oktoobri 2005. aasta määrus (EÜ) nr 1889/2005 ühendusse sisse toodava või ühendusest välja viidava sularaha kontrollimise kohta,⁵ millega rakendatakse FATFi IX erisoovitust sularahakullerite kohta;
- 13. detsembri 2007. aasta direktiiv 2007/64/EÜ makseteenuste kohta siseturul⁶ (makseteenuste direktiiv), millega koostoimes kolmanda rahapesuvastase direktiiviga rakendatakse FATFi VI erisoovitust alternatiivsete raha ülekandesüsteemide kohta;
- 27. detsembri 2001. aasta määrus (EÜ) nr 2580/2001 teatavate isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangute kohta terrorismivastaseks võitluseks,⁷ millega koos 27. mai 2002. aasta määrusega (EÜ) nr 881/2002,⁸ millega rakendatakse Al-Qaida võrgu

⁴ ELT L 345, 8.12.2006, lk 1.

⁵ ELT L 309, 25.11.2005, lk 9.

⁶ ELT L 319, 5.12.2007, lk 1.

⁷ EÜT L 344, 28.12.2001, lk 70.

⁸ EÜT L 139, 29.5.2002, lk 9.

ja Talibani suhtes kehtestatud ÜRO sanktsioonid, rakendatakse osa FATFi III erisoovitusest terroristide varade külmutamise kohta.

Kooskõla Euroopa Liidu muude põhimõtete ja eesmärkidega

Kavandatud muudatused rahapesu ja terrorismi rahastamise vastases raamistikus on täielikult kooskõlas ELi poliitikaga muudes valdkondades. Eelkõige:

- Stockholmi programmis,⁹ mille eesmärk on saavutada avatud ja turvaline Euroopa kodanike teenistuses ja nende kaitsel, kutsutakse liikmesriike ja komisjoni üles täiendavalt arendama teabevahetust rahapesu andmehüroode vahel võitluses rahapesu vastu;
- Euroopa Liidu sisejulgeoleku strateegiaga¹⁰ on kindlaks määratud ELi julgeoleku kõige kiireloomulisemad väljakutsed järgmistel aastatel ning pandud ette viis strateegilist eesmärki ja erimeedet aastateks 2011–2014, et muuta EL turvalisemaks. See hõlmab rahapesu ja terrorismi tõkestamist. Konkreetselt on rõhutatud vajadust ajakohastada rahapesu ja terrorismi rahastamise vastast raamistikku, et suurendada juriidiliste isikute ja õiguslike üksuste läbipaistvust;
- seoses võimalusega, et uusi tehnoloogiaid võidakse ära kasutada tehingute ja isikuandmete varjamiseks, on oluline, et liikmesriigid võtavad arvesse tehnoloogia arengut ja edendavad e-identimist ja e-allkirja ning e-tehingute jaoks vajalikke usaldusteenuseid, kooskõlas komisjoni ettepanekuga määruseks e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul¹¹;
- Euroopa Komisjon võttis 2012. aasta märtsis vastu ettepaneku kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise kohta Euroopa Liidus,¹² mille eesmärk on tagada, et liikmesriikidel on tõhusad süsteemid kuritegelikul teel saadud varade arestimiseks, haldamiseks ja konfiskeerimiseks, mida toetatakse asjakohase institutsionaalse korraldusega ning rahaliste vahendite ja personaliga;
- andmekaitse küsimustes on kolmanda rahapesuvastase direktiivi kavandatud muudatused täielikult kooskõlas komisjoni hiljutistes andmekaitsealastes ettepanekutes¹³ esitatud lähenemisviisiga, mille puhul lubatakse erisättega¹⁴ ELi või liikmesriigi õigusaktiga piirata määruse eelnõus sätestatud kohustusi ja õigusi mitmel konkreetsel põhjusel, sealhulgas kuritegude tõkestamiseks, uurimiseks ja avastamiseks ning nende eest vastutusele võtmiseks;

⁹ ELT C 115, 4.5.2010, lk 1.

¹⁰ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „ELi sisejulgeoleku strateegia toimimine: viis sammu turvalisema Euroopa suunas”, KOM (2010)673 (lõplik).

¹¹ KOM(2012)238/2

¹² Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise kohta Euroopa Liidus (COM(2012)085 final).

¹³ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv üksikisikute kaitse kohta seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega kuritegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumise kohta (COM(2012)010 final) ja ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (COM(2012)011 final).

¹⁴ Isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 21.

- seoses karistustega on ettepanek kehtestada põhimõttepõhised miinimumeeskirjad halduskaristuste tugevdamiseks täielikult kooskõlas komisjoni poliitikaga, nagu on esitatud teatistes „Sanktsioonide tõhustamine finantsteenuste sektoris”¹⁵;
- seoses finantsalase kaasamisega on tunnistatud, et kohaldades liiga ettevaatlikku lähenemisviisi rahapesu ja terrorismi rahastamise vastaste meetmete puhul, võib soovimatu tagajärjena finantssüsteemist jätta välja õiguspärased ettevõtjad ja tarbijad. Seda küsimust on käsitletud rahvusvahelisel tasandil,¹⁶ et anda juhiseid riikidele ja finantseerimisasutustele rahapesu ja terrorismi rahastamise vastaste selliste meetmete väljatöötamiseks, mis on kooskõlas finantsalase kaasamise riikliku eesmärgiga ega kahjusta juba olemasolevaid kuritegevusevastaseid meetmeid. ELi tasandil käsitletakse finantsalase kaasamise küsimusi praegu pangakontode paketi ettevalmistamisel tehtava töö raames;
- seoses koostööga isikute või asutustega (sealhulgas kohtud ja haldusorganid), kes tegelevad maksude ja muude riiklike tasude arvestamise või kogumisega, sellega seoses süüdistuse esitamise või jõustamisega või edasikaebuste menetlemisega, on ettepanek kooskõlas rahvusvahelisel tasandil järgitava maksupettuste ja maksudest kõrvalehoidumise vastase lähenemisviisiga,¹⁷ hõlmates maksukuriteod raskete kuritegude hulka, mida võib käsitada rahapesuga seotud eelkuritegudena. Kliendi suhtes rakendavate hooldusmeetmete tugevdamine rahapesu tõkestamise eesmärgil aitab kaasa ka võitlusele maksupettuste ja maksudest kõrvalehoidumise vastu.

2. HUVITATUD ISIKUTEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

Konsulterimine huvitatud isikutega

Komisjon võttis 2012. aasta aprillis vastu aruande kolmanda rahapesuvastase direktiivi kohaldamise kohta ja on saanud arvamusi kõigilt sidusrühmadelt. Aruandes keskenduti paljudele võtmeküsimustele (nt riskipõhise lähenemisviisi kohaldamine, olemasoleva raamistiku kohaldamisala laiendamine, kliendi suhtes rakendatavate hooldusmeetmete kohandamine, teatamiskohustuste ja järelevalvevolituste täpsustamine, rahapesu andmehüroode vahelise koostöö tõhustamine jne), mis olid esmatähtsad kolmanda rahapesuvastase direktiivi läbivaatamiseks.

Komisjon sai 77 vastust eri valdkonna ametiasutustelt, ühiskondlikelt organisatsioonidelt, kutseorganisatsioonidelt ja äriühingutelt (sealhulgas finantsteenused, hasartmängusektor, vabakutselised isikud, kinnisvarasektor, usaldusfondide ja äriühingute teenuste pakkujad), kes esindavad väga erinevaid sidusrühmi. Lisaks saadi palju märkusi, seisukohavõtte ja vastuseid konsultatsiooniväliselt.

Konsultatsiooni¹⁸ tulemused osutavad, et komisjoni aruandes tõstatatud küsimusi ja probleeme mõistetakse, samuti toetatakse läbivaadatud FATFi standardite kavandatud

¹⁵ KOM(2010) 716 (lõplik).

¹⁶ „Anti-money laundering and terrorist financing measures and Financial Inclusion”, FATF, juuni 2011.

¹⁷ Komisjoni teatis, milles esitatakse tegevuskava maksupettuste ja maksudest kõrvalehoidumise vastase võitluse tugevdamiseks, 6. detsember 2012, COM(2012)722 final.

¹⁸ Tagasisidet saab lugeda aadressil http://ec.europa.eu/internal_market/company/financial-crime/index_en.htm

ühtlustamist ja teatavate valdkondade täpsustamist (nt andmekaitse ja eeskirjade kohaldamine piiriülel).

Eksperdiarvamuste kasutamine

On tehtud märkimisväärseid jõupingutusi, et saada eksperdiarvamusi kõnealuses valdkonnas ja tagada eri sidusrühmade täielik osalemine.

Komisjoni tellimusel viisid audiitorfirma Deloitte¹⁹ väliskonsultandid 2010. aastal läbi uuringu kolmanda rahapesuvastase direktiivi kohaldamise kohta.

Mõju hindamine

Komisjon on koostanud mõjuhindangu,²⁰ milles analüüsitakse rahapesu ja terrorismi rahastamise võimalikke tagajärgi. Eelkõige jõuti järeldusele, et finantssüsteem, mis ei suuda tõkestada rahapesu ja terrorismi rahastamist, võib negatiivselt mõjutada reaalmajandust (häirides rahvusvahelisi kapitalivoogusid, vähendades investeeringuid ja piirates majanduskasvu) ja finantsturgude stabiilsust (mis tuleneb teiste finantsvahendajate soovimatusest osaleda äritegevuses, maine kadumisest, usalduse vähenemisest ja usaldatavusriskidest).

Uuriti järgmisi probleemide põhjuseid:

- kehtivate ELi eeskirjade erinev kohaldamine liikmesriikides, mis vähendab õiguskindlust;
- kehtivate ELi eeskirjade ebakõlad ja lüngad;
- kehtivate eeskirjade vastuolu hiljuti läbivaadatud rahvusvaheliste standarditega.

Selleks tuleb saavutada järgmised tegevuseesmärgid:

- olemasolevate nõuete tugevdamise ja täpsustamise abil tagada liikmesriikide eeskirjade kooskõla ja vajaduse korral paindlikkus nende rakendamisel;
- olemasolevate nõuete tugevdamise ja täpsustamise abil tagada, et eeskirjad on riskipõhised ja võtavad arvesse uusi võimalikke ohtusid;
- reguleerimisala laiendamise ning olemasolevate nõuete tugevdamise ja täpsustamise abil tagada, et ELi lähenemisviis on kooskõlas rahvusvahelisel tasandil järgitava lähenemisviisiga.

Mõjuhindangus jõuti järeldusele, et parimad poliitikavalikud praeguse olukorra parandamiseks oleksid järgmised:

- *reguleerimisala laiendamine hasartmängudele*: laiendada direktiivi reguleerimisala nii, et lisaks kasiinodele oleks hõlmatud kogu hasartmängusektor;

¹⁹ Uuringu tulemused on kättesaadavad aadressil http://ec.europa.eu/internal_market/company/financial-crime/index_en.htm

²⁰ Mõjuhindang on kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/internal_market/company/financial-crime/index_en.htm

- *kaupadega kauplevate isikute suhtes kohaldatav künnis*: vähendada kohaldamisala ja kliendi suhtes rakendatava hoolsusmeetmete künnist suure väärtusega kaupadega kauplevate isikute puhul 15 000 eurolt 7 500 eurole sularahatehingute puhul;
- *karistuste kohaldamise kord*: kehtestada põhimõttepõhised miinimumeeskirjad halduskaristuste tugevdamiseks;
- *statistiliste andmete võrreldavus*: tugevdada ja täpsustada nõudeid seoses statistiliste andmete kogumise ja esitamisega;
- *andmekaitse*: näha direktiivis ette sätted, millega täpsustatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise vastaste nõuete ning andmekaitseenõuete koostoimet;
- *maksukuritegude kaasamine reguleerimisalasse*: sõnaselgelt märkida, et maksukuriteod kuuluvad eelkuritegude hulka;
- *tegelikult kasusaavat omanikku kajastava teabe kättesaadavus*: nõuda, et kõigil äriühingutel on teave tegelikult kasusaavate omanike kohta;
- *tegelikult kasusaava omaniku tuvastamine*: säilitada lähenemisviis, mille kohaselt nõutakse tegelikult kasusaava omaniku tuvastamine alates 25 % omandikünnisest, kuid täpsustada, millele 25 % künnise puhul osutatakse;
- *päritoluliikmesriigi ja vastuvõtva liikmesriigi järelevalveasutuste ülesanded rahapesu tõkestamisel*: kehtestada uued eeskirjad, millega täpsustatakse, et filiaalid ja tütarettevõtjad, kes asuvad teises liikmesriigis kui peakontor, kohaldavad vastuvõtva liikmesriigi rahapesuvastaseid eeskirju, ning tugevdada koostööd päritoluliikmesriigi ja vastuvõtva liikmesriigi järelevalveasutuste vahel;
- *piiriülene koostöö rahapesu andmebüroode vahel*: kehtestada uued nõuded, millega tugevdatakse rahapesu andmebüroode õigusi ja koostööd;
- *riiklikud riskihinnangud*: kehtestatakse nõue, et liikmesriigid peavad hindama riske riiklikul tasandil ja võtma meetmeid riskide maandamiseks;
- *kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed*: liikmesriigid tagavad, et teatavas suurema riskiga olukorras tuleb kohaldada tugevdatud hoolsusmeetmeid, samas kui väiksema riski korral võivad nad lubada kohaldada lihtsustatud hoolsusmeetmeid;
- *kolmandate riikide korra samaväärsus*: tühistada nn „valge nimekirja” protsess;
- *riskipõhine lähenemisviis järelevalvele*: direktiivis nähakse konkreetselt ette, et järelevalvet võib teostada riskipõhiselt;
- *riikliku taustaga isikute kohtlemine*: kehtestada uued nõuded riigisiseste riikliku taustaga isikute ja rahvusvahelistes organisatsioonides töötavate riikliku taustaga isikute suhtes, kohaldades riskipõhiseid meetmeid.

Lisaks analüüsiti mõjuhinnangus põhiõigusi käsitlevate õigusakti ettepanekute mõju. Kooskõlas põhiõiguste hartaga kavatakse ettepanekuga eelkõige tagada isikuandmete kaitse (harta artikkel 8), täpsustades tingimused, mille kohaselt võib isikuandmeid säilitada ja edastada. Ettepanekuga ei tehta muudatusi ning seega ei mõjuta see õigust tõhusale

õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele (harta artikkel 47), mida ei rikuta ka direktiiviga, nagu kinnitas Euroopa Kohus (kohtuasi C-305/05). Nõuetekohaselt on võetud arvesse eraelu austamist (artikkel 7), ettevõtlusvabadust (artikkel 16) ja diskrimineerimise keeldu (artikkel 21). Ettepanekuga aidatakse kaudselt kaitsta õigust elule (harta artikkel 2).

3. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

Õiguslik alus

Käesolev ettepanek põhineb ELi toimimise lepingu artiklil 114.

Subsidiaarsus ja proportsionaalsus

Liikmesriigid ei suuda käesoleva ettepaneku eesmäärke täielikult saavutada ning seepärast on need Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt paremini saavutatavad ELi tasandil. Käesolevas ettepanekus käsitletakse üksnes kõnealuste eesmärkide saavutamiseks vajalikke aspekte.

Kolmanda rahapesuvastase direktiivi põhjenduses 2 rõhutatakse vajadust võtta meetmeid ELi tasandil, et kaitsta krediidi- ja finantseerimisasutuste usaldusväärsust, terviklikkust ja stabiilsust ning usaldust finantssüsteemi suhtes üldiselt: „Et vältida liikmesriikide poolt oma rahandussüsteemide kaitseks selliste meetmete võtmist, mis võiksid olla vastuolus siseturu toimimisega ning õigusriigi põhimõtte ja ühenduse avaliku korra põhimõttega, on vajalik ühenduse meetmete võtmine selles valdkonnas”.

Kuna suured „musta raha” vood ja terrorismi rahastamine võivad kahjustada finantssektori stabiilsust ja mainet ning ohustada siseturgu, võivad üksnes riiklikul tasandil võetud meetmed negatiivselt mõjutada ELi ühtset turgu: selliste ühtsete eeskirjade puudumine liikmesriikides, mille eesmärk on kaitsta finantssüsteemi, võib olla vastuolus siseturu toimimisega ja põhjustada killustumist. Samuti on ELi meetmed põhjendatud, et tagada võrdsed tingimused ELis, mille puhul kohaldatakse kõigis liikmesriikides üksuste suhtes ühtseid rahapesu ja terrorismi rahastamise vastaseid kohustusi. Komisjoni arvates on kavandatud muudatused eesmärkidega proportsionaalsed. Kehtestades künnised seoses reguleerimisalaga ja kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmetega, on komisjon astunud proportsionaalseid samme, et asjakohastel juhtudel piirata direktiivi kohaldamisala. Lisaks võimaldab direktiiv VKEdel kohandada teatavaid tõkestavaid meetmeid vastavalt asjaomase üksuse suurusele ja laadile. Samas ei tohiks asjakohase ja paindliku riskipõhise lähenemisviisi kohaldamine piirata liikmesriikide võimalusi võtta asjakohaseid meetmeid, et hoida ära olulisi ohtusid liikmesriigi tasandil. Kõnealuste meetmete puhul sobib paremini direktiiv kui täielikku ühtlustamist kajastav määrus ning protsesside kaasamine ELi tasandil paremaks koordineerimiseks ja riigiüleste lähenemisviiside arendamiseks koos täiendava ühtlustamisega teatavates valdkondades peaks tagama ka ELi eesmärkide saavutamise. Kuigi rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase tõhusa raamistikuga kaasnevad asjaomastele üksustele teatavad kulud (kulused on analüüsitud mõjuhinnangus), on komisjon seisukohal, et rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisest tulenev kasu kaalub jätkuvalt üle kulud.

Uute rahvusvaheliste standardite hindamisega alustatakse 2013. aasta neljandas kvartalis. Kui komisjon ei anna selget ja õigeaegset teavet ELi soovitava lähenemisviisi kohta kõnealuste standardite rakendamisel, on oht, et need ELi liikmesriigid, keda hinnatakse esimesena, kasutavad lahendusi, mis ei pruugi olla kooskõlas ELi kavandatava lähenemisviisiga, muutes seega ühtsete ELi eeskirjade kokkuleppimise keerulisemaks.

Võttes vastu läbivaadatud rahvusvahelised standardid, on komisjon ja kõik ELi liikmesriigid kohustunud (otse või FATFi või Moneyvali liikmesuse kaudu) tagama nende rakendamise.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta Euroopa Liidu eelarvet.

5. TÄIENDAV TEAVE

Ettepaneku üksikasjalik selgitus

Kolmanda rahapesuvastase direktiivi peamised muudatused on järgmised:

- *Direktiivi reguleerimisala laiendamine:* kavandatud on kaks suuremat muudatust.
 - (a) Vähendatakse künnist suure väärtusega kaupadega sularahatehinguid tegevate isikute puhul 15 000 eurolt 7 500 eurole. Praegu on kaupadega kauplevad isikud hõlmatud direktiivi reguleerimisalasse juhul, kui nad teevad sularahatehinguid, mille maht on 15 000 eurot või rohkem. Pärast teabe saamist liikmesriikidelt selle kohta, et sellist suhteliselt kõrget künnist kasutavad ära kurjategijad, on tehtud ettepanek vähendada kõnealust künnist 7 500 eurole. Lisaks peavad uue ettepaneku kohaselt rakendama kauplevad isikud kliendi suhtes hoolsusmeetmeid, kui nad teevad juhtehinguid mahus vähemalt 7 500 eurot, võrreldes varasema künnisega 15 000 eurot. Nii määratluse kui ka künnisega karmistatakse meetmeid, millega tõkestatakse kõnealuste kauplevate isikute kasutamine rahapesuks kogu ELis;
 - (b) direktiivi reguleerimisala hõlmab „hasartmänguteenuste osutajaid” (vastavalt 8. juuni 2000. aasta direktiivile 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul)²¹. Kehtiva kolmanda rahapesuvastase direktiiviga ja läbivaadatud FATFi soovitustega on ette nähtud, et rahapesu ja terrorismi rahastamise vastaste õigusaktide reguleerimisala hõlmab ainult kasiinosid. Tõendid ELis osutavad, et seetõttu võivad kurjategijad oma huvides ära kasutada muid hasartmänguvaldkondi.
- *Riskipõhine lähenemisviis:* direktiivis tunnistatakse, et riskipõhine lähenemisviis on tõhus viis, et teha kindlaks ja vähendada ohtusid finantssüsteemile ja majandusstabiilsusele üldiselt siseturu valdkonnas. Kavandatud uute meetmetega nähakse ette tõenduspõhiste meetmete rakendamine kolmes põhivaldkonnas, millest igat meetet täiendatakse selliste tegurite miinimumloeteluga, mida tuleb arvesse võtta, või Euroopa järelevalveasutuste väljatöötatavate juhistega:
 - (a) liikmesriigid peavad kindlaks tegema, mõistma ja vähendama asjaomaseid riske. Seda saab täiendada riskide hindamisega riigiüleasel tasandil (nt Euroopa järelevalveasutused või Europol) ning tulemusi tuleks jagada teiste liikmesriikidega ja asjaomaste üksustega. See oleks riskipõhise lähenemisviisi lähtepunkt ning sellega tunnistatakse, et ELi-ülese meetme puhul saab kasutada liikmesriikide riigisiseseid kogemusi;

²¹ EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1.

- (b) direktiivi reguleerimisalasse kuuluvad asjaomased üksused peavad kindlaks tegema, mõistma ja vähendama oma riske ning dokumenteerima ja ajakohastama riskide hindamist. See on riskipõhise lähenemisviisi põhielement, mis võimaldab liikmesriikide pädevatel asutustel (nt järelevalveasutused) põhjalikult läbi vaadata ja mõista nende järelevalve all olevate asjaomaste asutuste otsuseid. Riskipõhist lähenemisviisi kohaldavad üksused vastutaksid täielikult oma otsuste eest;
 - (c) ettepanekuga nähakse ette, et järelevalveasutuste vahendeid saab kontsentreeritult kasutada valdkondades, kus rahapesu ja terrorismi rahastamise oht on suurem. Riskipõhise lähenemisviisi kasutamine tähendab, et riskide paremaks kindlakstegemiseks kasutatakse tõendeid.
- *Kliendi suhtes rakendatavad lihtsustatud ja tugevdatud hoolsusmeetmed:* ettepaneku kohaselt peaksid asjaomased üksused võtma tugevdatud meetmeid suuremate riskide korral ning nad võivad võtta lihtsustatud meetmeid väiksemate riskide korral. Leiti, et kehtiva kolmanda rahapesuvastase direktiivi sätted, mis käsitlevad lihtsustatud hoolsusmeetmeid, on liiga leebed, kusjuures teatavate kliendi- või tehingukategooriate suhtes kohaldatakse täielikku erandit hoolsusmeetmete nõuetest. Seepärast karmistatakse läbivaadatud direktiiviga lihtsustatud hoolsusnõudeid käsitlevaid eeskirju ning jäetakse välja olukorrad, kus kohaldatakse erandeid. Selle asemel peavad lihtsustatud hoolsusmeetmete rakendamist käsitlevad otsused põhinema riskidel ning esitatakse miinimumnõuded tegurite kohta, mida tuleb võtta arvesse. Direktiivi on tugevdatud seoses olukorraga, kus tuleb alati kohaldada tugevdatud hoolsusmeetmeid, nimelt riikliku taustaga isikute suhtes, et hõlmata riikliku taustaga isikud, kes riigisiselt täidavad avaliku võimu olulisi ülesandeid, samuti rahvusvahelistes organisatsioonides töötavad isikud.
 - *Teave tegelikult kasusaava omaniku kohta:* läbivaadatud direktiiviga nähakse ette uued meetmed, et tagada tegelikult kasusaavat omanikku käsitleva teabe suurem selgus ja parem juurdepääs sellele teabele. Sellega nähakse ette, et juriidilistel isikutel peab olema teave oma tegelikult kasusaava omaniku kohta. See teave tuleks teha kättesaadavaks nii pädevatele asutustele kui ka asjaomastele üksustele. Õiguslikud üksused ja usaldusisikud peavad kliendiks saades avalikustama oma staatuse ning tegema samuti pädevatele asutustele ja asjaomastele üksustele kättesaadavaks teabe tegelikult kasusaava omaniku kohta.
 - *Kolmanda riigi samaväärsus:* läbivaadatud direktiiviga jäetakse välja positiivset samaväärsust käsitlevad sätted, kuna kliendi suhtes kohaldatav nõuetekohane hoolsus muutub oluliselt rohkem riskipõhiseks ning erandite kasutamine puhtalt geograafiliste tegurite alusel on vähem asjakohane. Kolmanda rahapesuvastase direktiivi kehtivate sätete kohaselt tuleb otsused teha selle põhjal, kas kolmandatel riikidel on rahapesu ja terrorismi rahastamise vastased süsteemid, mis on samaväärsed ELi süsteemidega. Kõnealuse teabe põhjal lubati erandeid kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete teatavatest aspektidest.
 - *Halduskaristused:* kooskõlas komisjoni poliitikaga halduskaristuste ühtlustamiseks hõlmab läbivaadatud direktiiv mitmeid karistusi, mida liikmesriigid peaksid ette nägema kohaldamiseks direktiivi põhinõuete (kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed, andmete säilitamine, teatamine kahtlastest tehingutest ning sisekontroll) pideva rikkumise korral.

- *Rahapesu andmehürood:* ettepanekuga kaasatakse nõukogu 17. oktoobri 2000. aasta otsuse 2000/642/JHA (liikmesriikide rahapesu andmehüroode vahelise koostöö korra kohta teabe vahetamisel) sätteid ning laiendatakse ja tugevdatakse koostööd.
- *Euroopa järelevalveasutused:* ettepanek käsitleb mitut valdkonda, millega seoses antakse Euroopa järelevalveasutustele teatavad tööülesanded. Eelkõige palutakse EBA-l, EIOPA-l ja ESMA-l hinnata rahapesuga ja terrorismi rahastamisega seotud riske ELis ning esitada selle kohta arvamus. Seoses keskendumisega riskipõhisele lähenemisviisile tuleb liikmesriikidele ja finantssseerimisasutustele anda rohkem juhiseid tegurite kohta, mida tuleks võtta arvesse kliendi suhtes lihtsustatud ja tugevdatud hooldusmeetmete rakendamisel ning järelevalve suhtes riskipõhise lähenemisviisi kohaldamisel. Lisaks on Euroopa järelevalveasutustele antud ülesanne töötada välja regulatiivsed tehnilised standardid teatavates küsimustes, mille puhul peavad finantssseerimisasutused kohandama sisekontrolli, et paremini reageerida teatavatel juhtudel.
- *Andmekaitse:* ettepanekus on võetud arvesse vajadust tagada tasakaal ühelt poolt rahapesu ja terrorismi rahastamise vastaste usaldusväärsete süsteemide ja kontrollimeetmete ning tõkestavate meetmete kohaldamise ja teiselt poolt andmesubjektide õiguste kaitse vahel.
- *Ülevõtmismeetmed:* Ettepaneku keerukust ja reguleerimisala silmas pidades peavad liikmesriigid esitama siseriiklike ja direktiivi sätete kohta vastavustabeli.

Euroopa Majanduspiirkond

Ettepanek mõjutab Euroopa Majanduspiirkonna riike.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

finantssüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise vältimise kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
pärast õigusakti eelnõu esitamist riikide parlamentidele,
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,
võttes arvesse Euroopa Keskpanga arvamust²,
olles konsulteerinud Euroopa andmekaitseinspektoriga³,
tegutsedes tavapärase seadusandliku menetluse kohaselt
ning arvestades järgmist:

- (1) Suured „musta raha” vood võivad kahjustada finantssektori stabiilsust ja mainet ja ohustada siseturgu ning terrorism kõigutab meie ühiskonna alustalasid. Lisaks kriminaalõigusel põhinevale lähenemisviisile saab rahapesu tulemuslikult ära hoida finantssüsteemi abil.
- (2) Kurjategijate ja nende kaasosaliste püüded varjata kuritegelikul teel saadud tulu päritolu või kasutada seaduslikku või ebaseaduslikku raha terrorismi eesmärkidel võivad tõsiselt ohustada krediidi- ja finantseerimisasutuste usaldusväärsust, ühtsust ja stabiilsust ning kõigutada usaldust finantssüsteemi suhtes üldiselt. Kui liidu tasandil ei võeta teatavaid koordineerimismeetmeid, võivad rahapesuga ja terrorismi rahastamisega tegelejad püüda oma kuritegeliku tegevuse hõlbustamiseks ära kasutada ühtse finantspiirkonnaga kaasnevat kapitali liikumise ja finantsteenuste osutamise vabadust.

¹ ELT C , lk..

² ELT C , lk..

³ ELT C , lk..

- (3) Käesolev ettepanek on neljas rahapesuvastane direktiiv. Nõukogu 10. juuni 1991. aasta direktiiviga 91/308/EMÜ rahandussüsteemi rahapesu eesmärgil kasutamise vältimise kohta⁴ määratleti rahapesu narkokuritegude seisukohast ja kehtestati kohustused ainult finantssektori suhtes. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2001. aasta detsembri direktiiviga 2001/97/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/308/EMÜ,⁵ laiendati reguleerimisala nii hõlmatud kuritegude kui ka hõlmatud kutsealade ja tegevuste seisukohast. Rahapesuvastane töökond (edaspidi „FATF”) vaatas 2003. aasta juunis läbi oma soovitusel, et hõlmata terrorismi rahastamist, ja nägi ette üksikasjalikumad nõuded seoses kliendi isikusamasuse tuvastamisega ja kontrollimisega, olukorrad, kus suurema rahapesuohu tõttu võivad olla põhjendatud tugevdatud meetmed, ja olukorrad, kus väiksema ohu tingimustes võivad olla põhjendatud vähem ranged kontrollimeetmed. Kõnealused muudatused võeti üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2005. aasta direktiiviga 2005/60/EÜ rahandussüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise vältimise kohta⁶ ning komisjoni 1. augusti 2006. aasta direktiiviga 2006/70/EÜ (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/60/EÜ rakendusmeetmete kehtestamise kohta seoses mõistega riikliku taustaga isik ning kliendi suhtes lihtsustatud nõuetekohaste hoolsuse menetluste ja harva või väga piiratud mahu teostatud finantstegevuse alusel tehtud erandite tehniliste kriteeriumide kohta)⁷.
- (4) Rahapesu ja terrorismi rahastamine toimub sageli rahvusvahelises keskkonnas. Üksnes siseriiklikul tasandil vastu võetavatel meetmetel või ka Euroopa Liidu tasandil vastu võetavatel meetmetel, mille puhul ei peeta silmas rahvusvahelist koordineerimist ja koostööd, oleks väga piiratud mõju. Euroopa Liidu poolt asjaomases valdkonnas vastuvõetavad meetmed peaksid seega olema kooskõlas muude rahvusvahelisel tasandil võetavate meetmetega. Euroopa Liidu tegevus peaks jätkuvalt arvestama eelkõige FATFi soovitusi, kes on juhtiv rahvusvaheline organ rahapesu ja terrorismi rahastamise vastases võitluses. Rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitluse tõhustamiseks tuleks direktiivid 2005/60/EÜ ja 2006/70/EÜ viia kooskõlla uute 2012. aasta veebruaris vastu võetud ja laiendatud FATFi soovitustega.
- (5) Lisaks sellele ohustab finantssüsteemi väärkasutamine kuritegelikku päritolu või isegi seaduslikku päritolu raha suunamiseks terroristlikesse eesmärkidesse selgelt finantssüsteemi terviklikkust, nõuetekohast toimimist, mainet ja stabiilsust. Seetõttu tuleks direktiivis sisalduvaid tõkestamismeetmeid laiendada, et need hõlmaksid lisaks kuritegevuse teel saadud rahaga manipuleerimisele ka raha või vara kogumist terroristlikel eesmärkidel.
- (6) Suuri sularahatehinguid saab kergesti ära kasutada rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil. Valvsuse suurendamiseks ja sularahamaksetega kaasneva riski vähendamiseks tuleks käesoleva direktiiviga hõlmata kaupadega kauplevad füüsilised ja juriidilised isikud, kes teevad või saavad sularahamakseid mahu 7 500 eurot või rohkem. Liikmesriigid võivad vastu võtta rangemad sätted, sealhulgas kehtestada madalama künnise.
- (7) Käesoleva direktiivi sätteid tuleks kohaldada liikmesriikide määratletud õigusteenuse osutajate suhtes, kui need osalevad finantstehingutes või äriühingu toimingutega

⁴ EÜT L 166, 28.6.1991, lk 77.

⁵ EÜT L 344, 28.12.2001, lk 76.

⁶ ELT L 309, 25.11.2005, lk 15.

⁷ ELT L 214, 4.8.2006, lk 29.

seotud tehingutes, sealhulgas maksunõustamine, mille puhul on suurim risk, et nende õigusteenuse osutajate teenuseid võidakse kasutada kuritegelikul teel saadud tulu pesemise või terrorismi rahastamise eesmärgil. Enne kohtumenetlust, selle käigus või pärast seda või kliendi õigusliku olukorra selgitamisel saadud teabe suhtes peaks tegema erandi teatamiskohustusest. Seega tuleks õigusliku nõustamise suhtes kohaldada ametisaladuse hoidmise kohustust, välja arvatud juhul, kui õigusnõustaja osaleb rahapesus või terrorismi rahastamises või õiguslikku nõu antakse rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil või kui jurist teab, et klient soovib õiguslikku nõu rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil.

- (8) Direktiiviga hõlmatud kutsealade esindajate poolt osutatavaid otseselt võrreldavaid teenuseid tuleks käsitleda samal viisil. Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga ette nähtud õiguste tagamiseks ei tohiks teabe suhtes, mida audiitorid, raamatupidamis- või nõustamisteenuse osutajad ja maksunõustajad, kes võivad mõnes liikmesriigis kaitsta või esindada klienti kohtumenetluses või selgitada kliendi õiguslikku olukorda, saavad kõnealuste ülesannete täitmisel, kohaldada käesoleva direktiivi kohaseid teatamiskohustusi.
- (9) Oluline on sõnaselgelt rõhutada, et otseste või kaudsete maksudega seotud maksukuriteod kuuluvad kooskõlas FATFi soovitusetega käesoleva direktiivi kohase kuritegeliku tegevuse laia määratluse alla.
- (10) Vaja on tuvastada mis tahes füüsiline isik, kes juriidilist isikut omab või kontrollib. Osaluse suuruse kindlakstegemine ei tähenda automaatselt tegelikult kasusaava omaniku tuvastamist, kuid on oluline tegur, mida tuleb arvesse võtta. Tegelikult kasusaavate omanike tuvastamist ja isikusamasuse kontrollimist tuleks vajaduse korral laiendada juriidilistele isikutele, kes omavad teisi juriidilisi isikuid, ning omandisuhteid tuleks arvesse võtta kuni tuvastatakse füüsiline isik, kes omab või kontrollib kliendiks olevat juriidilist isikut.
- (11) Täpne ja ajakohastatud teave tegelikult kasusaava omaniku kohta on võtmetegur kurjategijate kindlakstegemisel, kes võivad vastasel korral varjata end õiguslike struktuuride kasutamise teel. Seepärast peaksid liikmesriigid tagama, et äriühingud säilitavad teabe oma tegelikult kasusaavate omanike kohta ning teevad selle kättesaadavaks pädevatele asutustele ja asjaomastele üksustele. Lisaks peaksid usaldusisikud avaldama oma staatuse asjaomastele üksustele.
- (12) Käesolevat direktiivi tuleks kohaldada ka direktiiviga hõlmatud asjaomaste üksuste tegevuse suhtes, mis toimub internetis.
- (13) Muret tekitab hasartmängusektori kasutamine kuritegelikul teel saadud tulu pesemiseks. Selleks et vähendada sektoriga seotud riske ja tagada võrdsed tingimused hasartmänguteenuste osutajatele, tuleks kõigi hasartmänguteenuste osutajate suhtes kehtestada kohustus rakendada klientide suhtes hoolsusmeetmeid 2 000 euro suuruste või suuremate üksiktehingute puhul. Liikmesriigid peaksid kaaluma kõnealuse künnise kohaldamist võitude ja panuste suhtes. Füüsilistes ruumides hasartmänguteenuste osutajad (nt kasiinod ja mängukohad) peaksid tagama, et kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid, mida võetakse ruumidesse sissepääsu juures, saab seostada tehingutega, mida klient teeb kõnealustes ruumides.

- (14) Rahapesu ja terrorismi rahastamise risk ei ole kõikidel juhtumitel sama. Seega tuleks kohaldada riskipõhist lähenemisviisi. Riskipõhine lähenemisviis ei ole liikmesriikide ja asjaomaste üksuste jaoks põhjendamatult kõikelukubav valikuvõimalus. See hõlmab tõendite alusel otsuste tegemist, et paremini vähendada rahapesu ja terrorismi rahastamise riske Euroopa Liidu ja asjaomaste isikute jaoks.
- (15) Rahapesu ja terrorismi rahastamise ohtude tuvastamiseks, mõistmiseks ja vähendamiseks peaksid liikmesriigid kohaldama riskipõhist lähenemisviisi. Riskide kindlakstegemise riigiülese lähenemisviisi olulisust on tunnustatud rahvusvahelisel tasandil ning Euroopa järelevalveasutusele (Euroopa Pangandusjärelevalve) (edaspidi „EBA”), mis on asutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrusega (EL) nr 1093/2010 (millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ),⁸ Euroopa järelevalveasutusele (Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve) (edaspidi „EIOPA”), mis on asutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrusega (EL) nr 1094/2010 (millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/79/EÜ)⁹ ja Euroopa järelevalveasutusele (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve) (edaspidi „ESMA”), mis on asutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrusega (EL) nr 1095/2010 (millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ)¹⁰ tuleks anda ülesanne esitada arvamus finantssektori mõjutavate riskide kohta.
- (16) Riskihindamise tulemused liikmesriikide tasandil tuleks vajaduse korral teha kättesaadavaks asjaomastele üksustele, et need saaksid kindlaks teha, mõista ja vähendada oma riske.
- (17) Selleks et paremini mõista ja vähendada riske Euroopa Liidu tasandil, peaksid liikmesriigid jagama riskihindamise tulemusi üksteisega, komisjoniga ning vajaduse korral EBA, EIOPA ja ESMAga.
- (18) Käesoleva direktiivi sätete kohaldamisel on asjakohane võtta arvesse direktiivi reguleerimisalasse kuuluvate väikeste asjaomaste üksuste eripära ja vajadusi ning tagada kohtlemine, mis on väikeste asjaomaste üksuste konkreetseid vajadusi ja tegevuse laadi silmas pidades asjakohane.
- (19) Risk iseenesest on muutlik ning muutujad üksikult või koosmõjus võivad suurendada või vähendada võimalikku riski ning seega mõjutada tõkestavate meetmete asjakohast taset, nt kliendi suhtes rakendavate hoolsusmeetmete taset. Seega tuleks teatavatel asjaoludel rakendada tugevdatud hoolsusmeetmeid ja teatavatel asjaoludel võivad asjakohased olla lihtsustatud hoolsusmeetmed.
- (20) Tuleks tunnistada, et teatavad olukorrad kujutavad endast suuremat rahapesu ja terrorismi rahastamise riski. Kuigi kõigi klientide isik ja äriprofiil tuleb tuvastada,

⁸ ELT L 331, 15.12.2010, lk 12.

⁹ ELT L 331, 15.12.2010, lk 48.

¹⁰ ELT L 331, 15.12.2010, lk 84.

tuleks teatavatel juhtudel rakendada rangemat kliendi identifitseerimise ja isikusamasuse kontrolli menetlust.

- (21) See kehtib eriti ärisuhete kohta isikutega, kes on või on olnud kõrgel riiklikul ametikohal, eelkõige nende puhul, kes pärinevad riikidest, kus on laialdane korruptsioon. Sellised suhted võivad kujutada eriti finantssektori jaoks tõsist maine ja õiguslikku riski. Rahvusvahelist korruptsioonivastast võitlust silmas pidades on põhjendatud pöörata sellistel juhtudel kõrgendatud tähelepanu ja rakendada asjakohaseid tugevdatud hoolsusmeetmeid isikute suhtes, kes täidavad või on täitnud avaliku võimu olulisi ülesandeid riigisisest või olulisi ülesandeid rahvusvahelistes organisatsioonides.
- (22) Ärisuhete loomise kooskõlastamine kõrgema juhtkonnaga ei pruugi alati tähendada kooskõlastamist juhatusel. Sellise heakskiidu võiks anda keegi, kellel on piisavalt teadmisi asutuse riskidest seoses rahapesuga ja terrorismi rahastamisega ning piisavalt pädevust riske mõjutavate otsuste tegemiseks.
- (23) Selleks et vältida kliendi isikusamasuse tuvastamise korduvat menetlemist, mis viib viivitusteni ja ebatõhususele äritehingutes, on asjakohane sobivaid kaitsemeetmeid kasutades lubada asjaomastel üksustel luua suhted klientidega, kelle isik on tuvastatud mujal. Kui asjaomane üksus toetub kolmandatele isikutele, lasub lõplik vastutus kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamise eest asjaomasel üksusel, kes tugineb kolmanda isiku poolt rakendatud hoolsusmeetmetele. Kolmas isik või isik, kes on kliendi osas rakendanud hoolsusmeetmeid, peaksid samuti säilitama oma vastutuse käesolevas direktiivi kohaste nõuete täitmise eest, sealhulgas kohustuse eest teatada kahtlastest tehingutest ning säilitada andmeid, sel määral, mil neil on suhe käesoleva direktiiviga hõlmatud kliendiga.
- (24) Asjaomaste üksuste ja käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja jäävate füüsiliste või juriidiliste isikute vaheliste lepinguliste esindussuhete või tegevuse edasiandmise suhete korral võivad rahapesu ja terrorismi rahastamise vastased kohustused nendele esindajatele või tegevuse edasiandmise teenuse osutajatele osana asjaomastest isikutest tuleneda vaid lepingust ja mitte käesolevast direktiivist. Vastutus käesoleva direktiivi järgimise eest peaks jääma asjaomasele isikule, kelle suhtes seda kohaldatakse.
- (25) Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks ja selle vastu võitlemiseks on kõik liikmesriigid loonud või peaksid looma rahapesu andmebürood, et koguda ja analüüsida teavet eesmärgiga leida seoseid kahtlaste tehingute ja nendega seotud kuritegeliku tegevuse vahel. Kahtlastest tehingutest tuleb teavitada rahapesu andmebürood, mis tegutseb kahtlasi tehinguid käsitlevate teadete ja muu võimaliku rahapesu või terrorismi rahastamist käsitleva teabe kogumise, analüüsimise ja pädevatele asutustele edastamise siseriikliku keskusena. See ei tohiks sundida liikmesriike muutma nende olemasolevaid teatamissüsteeme, kui teatamine toimub prokuratuuri või muu õiguskaitseorgani kaudu, niivõrd kui teave edastatakse rahapesu andmebüroole viivitamata ja töötlemata kujul, võimaldades neil nõuetekohaselt täita oma ülesandeid, sealhulgas teha rahvusvahelist koostööd teiste rahapesu andmebüroodega.
- (26) Erandina üldisest kahtlaste tehingute tegemise keelust võivad asjaomased üksused kahtlasi tehinguid teha enne pädevate asutuste teavitamist, kui nende tegemata jätmine ei ole võimalik või kui see võib takistada kahtlustatavast rahapesust või terrorismi

rahastamisest kasu saaja jälitamist. See ei piira siiski liikmesriikide võetud rahvusvahelisi kohustusi külmutada viivitamatult terroristide, terroristlike rühmituste või terrorismi rahastajate rahalised vahendid või teised varad vastavalt ÜRO Julgeolekunõukogu asjakohastele resolutsioonidele.

- (27) Liikmesriikidel peaks olema võimalik määrata asutuseks, keda kõigepealt teavitatakse, rahapesu andmebüroo asemel artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktides a, b ja c osutatud kutsealade isereguleeruv organ. Kooskõlas Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtupraktikaga on isereguleeruvale organile esmase teatamise süsteem oluline kaitsemeede põhiõiguste tagamisel seoses juristide suhtes kohaldatavate teatamiskohustustega.
- (28) Kui liikmesriik otsustab kasutada artikli 33 lõikes 2 sätestatud erandit, võib ta lubada, et isereguleeruv organ, kes selles artiklis nimetatud isikuid esindab, ei pea edastama rahapesu andmebüroole teavet, mida ta on nendelt isikutelt saanud vastavalt selles artiklis sätestatud tingimustele, või nõuda, et kõnealune isereguleeruv organ seda teavet ei edastaks.
- (29) On juhtumeid, kus töötajaid, kes on teatanud oma rahapesukahtlustest, on ähvardatud või vaenulikult koheldud. Kuigi selle direktiiviga ei saa sekkuda liikmesriikide kohtumenetlusse, on tegemist väga olulise küsimusega rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastase süsteemi tõhususe tagamises. Liikmesriigid peaksid olema sellest probleemist teadlikud ja tegema kõik, mis nende võimuses, et töötajaid sellise ähvardamise ja vaenamise eest kaitsta.
- (30) Käesoleva direktiivi puhul kohaldatakse isikuandmete töötlemisel Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta),¹¹ mida on rakendatud vastavalt siseriiklikule õigusele.
- (31) Käesoleva direktiivi rakendamise teatavad aspektid hõlmavad andmete kogumist, analüüsi, säilitamist ja jagamist. Käesoleva direktiivi nõuete järgimiseks, sealhulgas kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamiseks, ebatavaliste ja kahtlaste tehingute pidevaks seireks, uurimiseks ja nendest teatamiseks, juriidilise isiku või õigusliku üksuse tegelikult kasusaava omaniku tuvastamiseks ning teabe jagamiseks pädevate asutustega ja finantseerimisasutustega, tuleks lubada isikuandmete töötlemist. Isikuandmete kogumist tuleks piirata andmetega, mida on otseselt vaja käesoleva direktiivi nõuete täitmiseks, ja kõnealuseid andmeid ei tuleks täiendavalt töödelda viisil, mis ei ole kooskõlas direktiiviga 95/46/EÜ. Eelkõige tuleks rangelt keelata isikuandmete täiendav töötlemine ärilistel eesmärkidel.
- (32) Rahapesu ja terrorismi rahastamise vastast võitlust käsitlevad kõik liikmesriigid olulise üldise huvina.
- (33) Käesolev direktiiv ei piira kriminaalasjades tehtava politsei- ja õiguslase koostöö raames töödeldavate isikuandmete kaitset, sealhulgas raamotsuse 977/2008/JHA sätete kohaldamist.
- (34) Andmesubjekti õigust teabele juurdepääsuks kohaldatakse käesoleva direktiivi kohaselt töödeldavate isikuandmete suhtes. Andmesubjekti juurdepääs kahtlast

¹¹ EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.

tehingut käsitlevale teabele pärsiks siiski tõsiselt rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitluse tõhusust. Seepärast võib olla põhjendatud kohaldada kõnealuse õiguse suhtes piiranguid direktiivi 95/46/EÜ artiklis 13 sätestatud korras.

- (35) Käesoleva direktiivi sätteid ei kohaldata isikute suhtes, kes üksnes teisendavad paberkanalil dokumente elektroonilisteks andmeteks ja tegutsevad krediidi- või finantseerimisasutusega sõlmitud lepingu alusel, ega füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes, kes võimaldavad krediidi- või finantseerimisasutustele vaid teateid või teisi toetust pakkuvaid süsteeme vahendite ülekandmiseks või kliiring- ja arveldussüsteeme.
- (36) Rahapesu ja terrorismi rahastamine on rahvusvahelised probleemid ja nendega võitlemiseks tuleb võtta meetmeid ülemaailmsel tasandil. Kolmandates riikides, kus liidu krediidi- ja finantseerimisasutustel on filiaale ja tütarettevõtjaid ja kus selle valdkonna õigusaktid on puudulikud, tuleb selleks, et vältida väga erinevate standardite rakendamist ühes asutuses või konsolideerimisgrupis, kohaldada liidu standardeid või juhul, kui selliste standardite kohaldamine ei ole võimalik, teavitada ettevõtja päritoluliikmesriigi pädevaid asutusi.
- (37) Vajaduse korral tuleks asjaomastele üksustele teha kättesaadavaks tagasiside nende esitatud sellise kahtlasi tehinguid käsitleva teabe kasulikkuse ja järelmeetmete kohta. Selle võimaldamiseks ning rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastase võitluse süsteemide tõhususe analüüsimiseks peavad liikmesriigid koguma ja täiendama asjakohast statistikat. Liidu tasandil kogutavate statistiliste andmete kvaliteedi ja ühtsuse edendamiseks peaks komisjon jälgima rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seotud olukorda ELis ning avaldama korrapäraselt ülevaateid.
- (38) Pädevad asutused peaksid tagama, et seoses valuutavahetusasutusega ning usaldusfondide ja äriühingu teenuste pakkujatega või hasartmänguteenuste pakkujatega, on kõnealuste üksuste tegelikud juhid või tegelikult kasusaavad omanikud sobivad ja nõuetele vastavad isikud. Kriteeriumid, mille alusel määratakse kindlaks, kas isik on sobiv ja nõuetele vastav, peaksid kajastama vähemalt vajadust kaitsta selliseid üksuseid selle eest, et nende juhid või tegelikult kasusaavad omanikud kasutavad neid kuritegelikel eesmärkidel.
- (39) Võttes arvesse rahapesu ja terrorismi rahastamise rahvusvahelist olemust, on äärmiselt oluline tagada koordineerimine ja koostöö ELi rahapesu andmebüroode vahel. Sellist koostööd on seni käsitletud ainult nõukogu 17. oktoobri 2000. aasta otsuses 2000/642/JSK liikmesriikide rahapesu andmebüroode vahelise koostöö korra kohta teabe vahetamisel¹². Selleks et tagada parem koordineerimine ja koostöö rahapesu andmebüroode vahel ning eelkõige tagamaks, et kahtlasi tehinguid käsitlev teave jõuaks sellise liikmesriigi rahapesu andmebürooni, kus see oleks kõige kasulik, tuleks käesolevas direktiivis sätestada üksikasjalikumad, ulatuslikumad ja ajakohastatud eeskirjad.
- (40) Teabevahetuse parandamine rahapesu andmebüroode vahel ELis on rahapesu ja terrorismi rahastamise rahvusvahelist olemust silmas pidades eriti oluline. Liikmesriigid peaksid edendama turvaliste vahendite kasutamist teabevahetuseks, eelkõige detsentraliseeritud arvutivõrku FIU.net ja sellega seotud tehnilisi võimalusi.

¹² EÜT L 271, 24.10.2000, lk 4.

- (41) Kuna rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastane võitlus on väga oluline, peaksid liikmesriigid kehtestama siseriiklikes õigusaktides tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused nende suhtes, kes rikuvad käesoleva direktiivi kohaselt vastu võetud siseriiklikke sätteid. Praegu kohaldavad liikmesriigid peamiste tõkestavate meetmete rikkumise korral väga erinevaid haldusmeetmeid ja -karistusi. Selline erinevus võib kahjustada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks võetavaid meetmeid ning seega killustada liidu tasandil astutavaid samme. Seepärast peaks käesolev direktiiv hõlmama eri haldusmeetmeid ja -karistusi, mida liikmesriigid saavad kasutada selliste nõuete pideva rikkumise korral, mis on seotud kliendi suhtes rakendatavate hooldusmeetmetega, andmete säilitamisega, kahtlastest tehingutest teatamisega ja asjaomaste üksuste sisekontrolliga. Kõnealuste meetmete ja karistuste valik peaks olema piisavalt lai, et liikmesriigid ja pädevad asutused saaksid võtta arvesse erinevusi asjaomaste üksuste vahel ja eelkõige finantseerimisasutuste ja muude asjaomaste üksuste vahel seoses nende suuruse, eripära ja tegevusvaldkonnaga. Käesoleva direktiivi kohaldamisel peaksid liikmesriigid tagama, et haldusmeetmete ja -karistuste kehtestamisel vastavalt käesolevale direktiivile ning kriminaalkaristuste kehtestamisel vastavalt siseriiklikele õigusele ei rikuta *ne bis in idem* põhimõtet.
- (42) Finantsteenuste tehnilised standardid peaksid tagama ühtsuse ning hoiustajate, investorite ja tarbijate sobiva kaitse kogu liidus. Kuna EBA-l, EIOPA-l ja ESMA-l on põhjalikud eriteadmised, on tõhus ja asjakohane teha neile ülesandeks töötada liidu õiguses kindlaksmääratud valdkondades komisjonile esitamiseks välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, mille puhul ei ole vaja teha poliitilisi otsuseid.
- (43) Komisjon peaks delegeeritud õigusaktidega ELi toimimise lepingu artikli 290 kohaselt ja vastavalt määruste (EL) nr 1093/2010, (EL) nr 1094/2010 ja 1095/2010 artiklitele 10–14 võtma vastu regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, mille töötavad välja EBA, EIOPA ja ESMA vastavalt käesoleva direktiivi artiklile 42.
- (44) Kuna direktiive 2005/60/EÜ ja 2006/70/EÜ on vaja väga oluliselt muuta, tuleks need direktiivid selguse huvides koondada ja asendada.
- (45) Kuna liikmesriigid üksi ei saa täiel määral täita käesoleva direktiivi eesmärki, milleks on kaitsta finantssüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise, uurimise ja avastamise abil, sest liikmesriikide poolt oma finantssüsteemi kaitseks võetavad meetmed ei pruugi olla kooskõlas siseturu toimimisega ning liidu õigus- ja haldusnormidega, ning seda eesmärki on meetme ulatuse ja mõju tõttu parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kooskõlas kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (46) Käesoleva direktiiviga järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga ette nähtud põhiõigusi ja põhimõtteid, eelkõige era- ja perekonnaelu austamist, õigust isikuandmete kaitsele, ettevõtlusvabadust, diskrimineerimise keeldu, õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja kohtulikule arutamisele ning õigust kaitsele.
- (47) Kooskõlas ELi põhiõiguste harta artikliga 21, millega on keelatud igasugune diskrimineerimine, peavad liikmesriigid tagama, et seoses riski hindamisega kliendi suhtes rakendatavate hooldusmeetmete puhul rakendatakse käesolevat direktiivi ilma kedagi diskrimineerimata.

- (48) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta kohustuvad liikmesriigid lisama põhjendatud juhtudel ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate siseriiklike õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et selliste dokumentide edastamine on põhjendatud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

1. JAGU

REGULEERIMISALA JA MÕISTED

Artikkel 1

1. Liikmesriigid tagavad, et rahapesu ja terrorismi rahastamine on keelatud.
2. Käesoleva direktiivi raames käsitatakse rahapesuna järgmist tahtlikku tegevust:
 - (a) vara muundamine või ülekandmine, kui on teada, et selline vara on saadud kuritegelikust tegevusest või selles osalemisest, eesmärgiga varjata või hoida saladuses vara ebaseaduslikku päritolu või abistada kuritegelikus tegevuses osalevat isikut, et ta saaks hoiduda oma tegude õiguslikest tagajärgedest;
 - (b) vara tõelise olemuse, päritolu, asukoha, käsutamiseviisi, ümberpaigutamise, omandiõiguse või muude varaga seotud õiguste varjamine või saladuses hoidmine, kui on teada, et selline vara on saadud kuritegelikust tegevusest või selles osalemisest;
 - (c) vara omandamine, valdamine või kasutamine, kui selle saamisel on teada, et selline vara on saadud kuritegelikust tegevusest või selles osalemisest;
 - (d) punktides a, b ja c osutatud tegudes osalemine, seotus nendega, nende toimepanemise katsed ning nendele kaasaaitamine ja kihutamine või nende soodustamine või nendeks nõuandmine.
3. Rahapesuga on tegemist ka juhul, kui tegevus, mille tulemusel saadi rahapesus kasutatav vara, toimus mõne teise liikmesriigi või kolmanda riigi territooriumil.
4. Käesoleva direktiivi kohaldamisel tähendab „terrorismi rahastamine” rahaliste vahendite kättesaadavaks tegemist või kogumist ükskõik millisel viisil, otseselt või kaudselt, kavatsusega neid kasutada või teadmisel, et neid kasutatakse täielikult või

osaliselt selleks, et panna toime õigusrikkumine nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/475/JSK (terrorismiga võitlemise kohta),¹³ mida on muudetud nõukogu 28. novembri 2008. aasta raamotsusega 2008/919/JHA,¹⁴ artiklite 1–4 tähenduses.

5. Teadmist, kavatsust või eesmärki, mis on lõigetes 2 ja 4 osutatud tegude koosseisuliseks tunnuseks, võib tuletada teo objektiivsete faktiliste asjaolude põhjal.

Artikkel 2

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse järgmiste asjaomaste üksuste suhtes:

- (1) krediitiasutused;
- (2) finantseerimisasutused;
- (3) järgmised juriidilised või füüsilised isikud nende kutsetegevuse puhul:
 - (a) audiitorid, raamatupidamis- või nõustamisteenuse pakkujad ja maksunõustajad;
 - (b) notarid ja teised sõltumatud õigusteenuse osutajad, kui nad osalevad oma kliendi heaks või tema nimel mõnes finants- või kinnisvaratehingus või aitavad kliendil ellu viia või kavandada tehingut, mis on seotud järgmisega:
 - i) kinnisvara või ettevõtete ost ja müük;
 - ii) kliendi raha, väärtpaberite või muu vara haldamine;
 - iii) panga-, hoiu- või väärtpaberikontode avamine või haldamine;
 - iv) äriühingute asutamiseks, tegevuseks või juhtimiseks vajalike vahendite hankimine;
 - v) usaldusfondide, äriühingute või sarnaste üksuste asutamine, korraldamine või juhtimine;
 - (c) usaldusfondide või äriühingute teenuste pakkujad, kes ei ole juba hõlmatud alapunktidega a või b;
 - (d) kinnisvaravahendajad, sealhulgas rendivahendajad;
 - (e) muud füüsilised või juriidilised isikud, kes kauplevad kaubaga, kui see hõlmab vähemalt 7 500 euro väärtuses sularahamakse tegemist või saamist, olenemata sellest, kas tehing tehakse ühe maksena või mitme maksena, mis paistavad olevat seotud;
 - (f) hasartmänguteenuste osutajad.

¹³ ELT L 164, 22.6.2002, lk 3.

¹⁴ ELT L 330, 9.12.2008, lk 21-23.

2. Liikmesriigid võivad otsustada, et juriidilised ja füüsilised isikud, kes osalevad finantstegevuses väga piiratud mahus või üksikjuhtudel ja kelle puhul rahapesuoht või terrorismi rahastamise oht on väike, ei kuulu käesoleva direktiivi reguleerimisalasse, kui juriidiline või füüsiline isik täidab kõiki järgmisi kriteeriume:
- (a) finantstegevus on absoluutarvudes piiratud;
 - (b) finantstegevus on tehingupõhiselt piiratud;
 - (c) finantstegevus ei ole põhitegevus;
 - (d) finantstegevus on kõrvaltegevus ja otseselt seotud põhitegevusega;
 - (e) põhitegevus ei ole lõikes 1 osutatud tegevus, välja arvatud lõike 1 punkti 3 alapunktis e osutatud tegevus;
 - (f) finantstegevus on suunatud ainult põhitegevuse klientidele ja see ei ole avatud teenus.

Eelmist lõiku ei kohaldata juriidiliste ja füüsiliste isikute suhtes, kes tegelevad rahasiiretega Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta direktiivi 2007/64/EÜ (makseteenuste kohta siseturul ning direktiivide 97/7/EÜ, 2002/65/EÜ, 2005/60/EÜ ja 2006/48/EÜ muutmise ning direktiivi 97/5/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta)¹⁵ artikli 4 lõike 13 tähenduses.

3. Lõike 2 punkti a kohaldamisel näevad liikmesriigid ette, et finantstegevuse kogukäive ei tohi ületada künnist, mis peab olema piisavalt madal. Kõnealune künnis kehtestatakse riiklikul tasandil ja see sõltub finantstegevuse liigist.
4. Lõike 2 punkti b kohaldamisel rakendavad liikmesriigid ülemmäära kliendi ja tehingu kohta, sõltumata sellest, kas tehing teostatakse ühekordse toiminguna või mitme toiminguna, mis näivad olevat omavahel seotud. Kõnealune künnis kehtestatakse riiklikul tasandil ja see sõltub finantstegevuse liigist. Künnis peab olema piisavalt madal, et tagada kõnealuste tehingute ebapraktilisus ning ebapiisavus rahapesu ja terrorismi finantseerimise puhul, ning see künnis ei ületa 1 000 eurot.
5. Lõike 2 punkti c kohaldamisel nõuavad liikmesriigid, et finantstegevuse käive ei ületaks 5 % asjaomase juriidilise või füüsilise isiku kogukäibest.
6. Rahapesu või terrorismi rahastamise riski hindamisel käesoleva artikli kohaselt, pööravad liikmesriigid erilist tähelepanu mis tahes finantstegevusele, mille olemuse tõttu võib pidada väga tõenäoliseks, et seda kasutatakse või kuritarvitatakse rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärkidel.
7. Käesoleva artikli kohaselt tehtud mis tahes otsus on asjakohaselt põhjendatud. Liikmesriigid näevad ette, et asjaolude muutumise korral võib otsuse kehtetuks tunnistada.

¹⁵

ELT L 319, 5.12.2007, lk 1.

8. Liikmesriigid näevad ette riskipõhised seiremeetmed või võtavad muid asjakohaseid meetmeid, millega tagatakse, et käesoleva artikli kohaselt kohaldatavaid erandeid ei kuritarvitata.

Artikkel 3

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid.

- (1) „krediidiasutus” – Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta direktiivi 2006/48/EÜ krediidiasutuste asutamise ja tegevuse kohta¹⁶ artikli 4 lõikes 1 määratletud krediidiasutus, sealhulgas Euroopa Liidus või väljaspool seda asuva peakontoriga krediidiasutuste filiaalid, mis on määratletud kõnealuse direktiivi artikli 4 lõikes 3 ja asuvad Euroopa Liidus;
- (2) „finantseerimisasutus” –
- (a) ettevõtja, kes ei ole krediidiasutus ja kes teostab üht või mitut direktiivi 2006/48/EÜ I lisa punktides 2–12 või punktides 14–15 osutatud tegevust, sealhulgas valuutavahetusasutused;
 - (b) kindlustusandja, kes on saanud tegevusloa vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. novembri 2002. aasta direktiivile 2002/83/EÜ elukindlustuse kohta,¹⁷ kuivõrd kõnealune kindlustusandja tegutseb kõnealuse direktiiviga hõlmatud tegevusvaldkondades;
 - (c) investeerimisühing Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/39/EÜ (finantsinstrumentide turgude kohta)¹⁸ artikli 4 lõike 1 punktis 1 määratletud tähenduses;
 - (d) ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtja, mis turustab oma osakuid või aktsiaid;
 - (e) kindlustusvahendaja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. detsembri 2002. aasta direktiivi 2002/92/EÜ kindlustusvahenduse kohta¹⁹ artikli 2 punkti 5 tähenduses, välja arvatud kõnealuse direktiivi artikli 2 punktis 7 nimetatud kindlustusvahendajad elukindlustuste ja muude investeerimisega seotud teenuste puhul;
 - (f) punktides a–e osutatud selliste finantseerimisasutuste Euroopa Liidus asuvad filiaalid, mille peakontor on Euroopa Liidus või väljaspool seda;
- (3) „vara” – igasugune vara, nii kehaline kui ka kehatu, nii kinnis- kui ka vallasvara, nii materiaalne kui ka mittemateriaalne, samuti sellise vara omandiõigust või muid selle varaga seotud õigusi tõendavad juriidilised dokumendid, sealhulgas elektroonilised või digitaalsed dokumendid;

¹⁶ ELT L 177, 30.6.2006, lk 1.

¹⁷ EÜT L 345, 19.12.2002, lk 1.

¹⁸ ELT L 145, 30.4.2004, lk 1.

¹⁹ ELT L 9, 15.1.2003, lk 3.

- (4) „kuritegelik tegevus” – igasugune osavõtt järgmiste raskete kuritegude toimepanemisest:
- (a) nõukogu raamotsuse 2002/475/JHA (terrorismiga võitlemise kohta), mida on muudetud nõukogu 28. novembri 2008. aasta raamotsusega 2008/919/JHA, artiklites 1–4 määratletud õigusrikkumised;
 - (b) 1988. aasta narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku ringluse vastase Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni artikli 3 lõike 1 punktis a osutatud mis tahes süütegu;
 - (c) nõukogu 21. detsembri 1998. aasta ühismeetme 98/733/JSK (Euroopa Liidu liikmesriikides kuritegelikku ühendusse kuulumise tunnistamise kohta kriminaalkuriteoks)²⁰ artiklis 1 määratletud kuritegelike organisatsioonide tegevus;
 - (d) Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooni²¹ artikli 1 lõikes 1 ja artiklis 2 määratletud pettused, mis mõjutavad liidu finantshuvisid, vähemalt tõsised pettused;
 - (e) korruptsioon;
 - (f) kõik õigusrikkumised, sealhulgas otseste maksudega ja kaudsete maksudega seotud maksukuriteod, mille eest määratava karistuse ülemmääraks on üle aasta kestev vabadusekaotus või vabadust piirav julgeolekumeede või nendes riikides, mille õigussüsteemides on kehtestatud õigusrikkumiste alammäär, vähemalt kuus kuud kestva vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega karistatavad õigusrikkumised;
- (5) „tegelikult kasusaav omanik” – mis tahes füüsiline isik või füüsilised isikud, kes on kliendi lõplik omanik või lõplikud omanikud või teda lõplikult kontrollivad ja/või füüsiline isik, kelle nimel tehing või toiming sooritatakse. Tegelikult kasusaav omanik hõlmab vähemalt järgmist:
- (a) äriühingute puhul:
 - i) füüsiline isik või füüsilised isikud, kes lõplikult omab/omavad või kontrollib/kontrollivad juriidilist isikut piisava arvu aktsiate või osade või hääleõiguste otsese või kaudse omamise või kontrollimise kaudu, kaasa arvatud osalused esitajaaktsiate või -osade kujul, välja arvatud reguleeritud turul noteeritud äriühing, kelle suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu õigusaktidega kooskõlas olevaid avalikustamismääruseid või samaväärseid rahvusvahelisi standardeid.
- Osalust suurusega 25 % pluss üks aktsia või osa või üks hääle käsitatakse omamise või kontrollina osaluse kaudu ning kohaldatakse igal tasandil otsese või kaudse omamise suhtes;

²⁰ EÜT L 351, 29.12.1998, lk 1.

²¹ EÜT C 316, 27.11.1995, lk 49.

- ii) kui on kahtlus, et alapunktis i osutatud isik või isikud on tegelikult kasusaav omanik/tegelikult kasusaavad omanikud, füüsiline isik või füüsilised isikud, kellel on muul viisil kontroll juriidilise isiku juhtimise üle;
- (b) juriidiliste isikute, näiteks fondide, ja õiguslike üksuste, näiteks usaldusfondide puhul, mis haldavad või jagavad vara:
 - i) füüsiline isik või füüsilised isikud, kellel on kontroll õigusliku üksuse või juriidilise isiku vara suhtes vähemalt 25 % ulatuses; ning
 - ii) juhul kui tulevased tegelikud kasusaajad on juba kindlaks määratud, füüsiline isik või füüsilised isikud, kes on õigusliku üksuse või juriidilise isiku vara suhtes tegelik kasusaaja või tegelikud kasusaajad vähemalt 25 % ulatuses; või
 - iii) juhul kui üksikisikuid, kes on juriidilise isiku või õigusliku üksuse tegelikud kasusaajad, tuleb alles kindlaks määrata, isikute liik, kelle huvides juriidiline isik või õiguslik üksus peamiselt asutati või tegutseb. Usaldusfondide tegelike kasusaajate puhul, kes on määratud omaduste või liigi järgi, koguvad asjaomased üksused tegelike kasusaajate kohta piisavalt teavet nii, et nad on kindlad, et suudavad väljamakse tegemise korral või siis, kui tegelik kasusaaja kavatseb omandatud õigusi kasutada, tuvastada tegeliku kasusaaja isikusamasuse;
- (6) „usaldusfondide või äriühingute teenuste pakkujad” – mis tahes füüsiline või juriidiline isik, kes osutab põhitegevusalana kolmandatele isikutele mõnda järgmistest teenustest:
 - (a) äriühingute või teiste juriidiliste isikute asutamine;
 - (b) tegutsemine juhi või juhatuse liikmena äriühingus, osanikuna seltsingus või sarnasel positsioonil teiste juriidiliste isikute suhtes, samuti teise isiku kõnealustele ametikohtadele asumise korraldamine;
 - (c) asukoha või äritegevuse aadressi, posti- või haldusaadressi ja teiste seonduvate teenuste pakkumine äriühingule, seltsingule või teistele juriidilistele isikutele või üksustele;
 - (d) tegutsemine usaldusfondi või sarnase õigusliku üksuse usaldusisikuna, samuti teise isiku määramine kõnealusele positsioonile;
 - (e) aktsionäri esindajana tegutsemine või teise isiku aktsionäri esindajana tegutsemise korraldamine, välja arvatud reguleeritud turul noteeritud äriühing, kelle suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu õigusaktidega koosõlas olevaid avalikustamismõndeid või samaväärseid rahvusvahelisi standardeid;
- (7)
 - a) „välisriigi riikliku taustaga isikud” – füüsilised isikud, kes täidavad või on täitnud kolmanda riigi avaliku võimu olulisi ülesandeid;
 - (b) „riigisisese riikliku taustaga isikud” – füüsilised isikud, kes täidavad või on täitnud liikmesriigi avaliku võimu olulisi ülesandeid;

- (c) „isikud, kes täidavad või on täitnud olulisi ülesandeid rahvusvahelistes organisatsioonides” – rahvusvahelise organisatsiooni juhid, juhi asetäitjad ja juhatuse liikmed või samaväärseid ülesandeid täitvad isikud;
- (d) „füüsilised isikud, kes täidavad või on täitnud avaliku võimu olulisi ülesandeid” hõlmavad järgmisi isikuid:
- i) riigipead, valitsusjuhid, ministrid ning ase- või abiministrid;
 - ii) parlamendiliikmed;
 - iii) ülemkohtute, konstitutsioonikohtute või teiste kõrgema taseme kohtute liikmed, kelle otsuseid saab edasi kaevata ainult erandjuhtudel;
 - iv) riikide kontrolliasutuste ja keskpankade nõukogude liikmed;
 - v) suursaadikud, asjuriidid ja kaitsejõudude kõrgemad ohvitserid;
 - vi) riigiettevõtete haldus-, juht- või järelevalveorganite liikmed.
- Ükski alapunktides i–vi sätestatud kategooria ei hõlma kesk- või alamastme ametnikke.
- (e) „perekonnaliige” hõlmab järgmisi isikuid:
- i) abikaasa;
 - ii) abikaasaga samaväärseks peetav mis tahes partner;
 - iii) lapsed ja nende abikaasad või partnerid;
 - iv) vanemad;
- (f) „lähedasteks kaastöötajateks peetavad isikud” hõlmavad järgmisi isikuid:
- i) mis tahes füüsiline isik, kes on juriidilise isiku või õigusliku üksuse ühine tegelikult kasusaav omanik või kellel on lähedased ärisuhted lõike 7 punktides a–d osutatud isikuga;
 - ii) mis tahes füüsiline isik, kes on sellise juriidilise isiku või õigusliku üksuse ainuke kasusaav omanik, mis on teadaolevalt asutatud tegelikult lõike 7 punktides a–d osutatud isiku kasuks.
- (8) „kõrgem juhtkond” – juht või töötaja, kellel on piisavalt teadmisi asutuse riskidest seoses rahapesuga ja terrorismi rahastamisega ning piisavalt pädevust riske mõjutavate otsuste tegemiseks. Ta ei pea alati olema juhatuse liige;
- (9) „ärisuhe” – äriühendus, ametialane või kaubandussuhe, mis on seotud asjaomaste asutuste kutsealase tegevusega ning millest kontakti loomise hetkel oodatakse teatavat kestvust;
- (10) „hasartmänguteenus” – mis tahes teenus, mis hõlmab rahalise väärtusega panuse tegemist õnnemängudes, sealhulgas oskusi nõudvates õnnemängudes nagu loteriid,

kasiinomängud, pokker ja kihlveotehingud, ja mida osutatakse füüsilises asukohas või muul viisil vahemaa tagant, elektrooniliselt või teabevahetust hõlbustava mis tahes muu tehnoloogia abil ning teenuse saaja isiklikul nõudel;

- (11) „konsolideerimisgrupp” – konsolideerimisgrupp Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2002. aasta direktiivi 2002/87/EÜ (milles käsitletakse finantskonglomeraati kuuluvate krediidasutuste, kindlustusseltside ja investeerimisühingute täiendavat järelevalvet)²² artikli 2 lõike 12 kohaselt.

Artikkel 4

1. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiivi sätteid laiendatakse täies ulatuses või osaliselt kutsealade ja ettevõtjate kategooriatele, mis ei ole küll artikli 2 lõikes 1 osutatud asjaomased üksused, kuid mis on seotud tegevusega, mida võidakse eriti tõenäoliselt kasutada rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärkidel.
2. Kui liikmesriik otsustab laiendada käesoleva direktiivi sätteid artikli 2 lõikes 1 nimetatata kutsealadele ja ettevõtjate kategooriatele, siis teatab ta sellest komisjonile.

Artikkel 5

Liikmesriigid võivad käesoleva direktiiviga reguleeritud valdkonnas rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks võtta vastu või jätta kehtima käesoleva direktiivi sätetest rangemad sätted.

2. JAGU

RISKI HINDAMINE

Artikkel 6

1. Euroopa Pangandusjärelevalve (edaspidi „EBA”), Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve (edaspidi „EIOPA”) ning Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (edaspidi „ESMA”) esitavad ühisarvamuse siseturgu mõjutavate rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide kohta.

Kõnealune arvamus esitatakse kahe aasta jooksul alates käesoleva direktiivi jõustumise kuupäevast.
2. Komisjon teeb arvamuse kättesaadavaks, et aidata liikmesriikidel ja asjaomastel üksustel teha kindlaks, juhtida ja vähendada rahapesu ja terrorismi rahastamise riske.

²² ELT L 35, 11.2.2003, lk 1.

Artikkel 7

1. Iga liikmesriik võtab asjakohaseid meetmeid, et teha kindlaks, hinnata, mõista ja vähendada teda mõjutavaid rahapesu ja terrorismi rahastamise riske, ja pidevalt ajakohastab asjaomast hinnangut.
2. Iga liikmesriik määrab ametiasutuse, kes koordineerib riiklikke meetmeid, mida võetakse vastuseks lõikes 1 osutatud riskidele. Kõnealuse ametiasutuse andmed edastatakse komisjonile, EBA-le, EIOPA-le, ESMA-le ja teistele liikmesriikidele.
3. Lõikes 1 osutatud hinnangu koostamisel võivad liikmesriigid kasutada artikli 6 lõikes 1 osutatud arvamust.
4. Iga liikmesriik koostab lõikes 1 osutatud hinnangu ja:
 - (a) kasutab hinnangut või hinnanguid rahapesu ja terrorismi vastase korra parandamiseks, tehes eelkõige kindlaks valdkonnad, kus asjaomased üksused peavad kohaldama tugevdatud meetmeid, ja vajaduse korral täpsustades kõnealuseid meetmeid;
 - (b) kasutab hinnangut või hinnanguid vahendite eraldamiseks ja prioriteetide seadmiseks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel;
 - (c) teeb asjakohase teabe kättesaadavaks asjaomastele üksustele, et need saaksid teostada rahapesu ja terrorismi rahastamise riski hindamise.
5. Liikmesriigid teevad riski hindamise tulemused taotluse korral kättesaadavaks teistele liikmesriikidele, komisjonile ning EBA-le, EIOPA-le ja ESMA-le.

Artikkel 8

1. Liikmesriigid tagavad, et asjaomased üksused võtavad asjakohaseid meetmeid, et teha kindlaks ning hinnata rahapesu ja terrorismi rahastamise riske, võttes arvesse riskitegureid, sealhulgas kliente, riike või geograafilisi piirkondi, tooteid, teenuseid, tehinguid või edastamiskanaleid. Kõnealused meetmed on proportsionaalsed asjaomaste üksuste laadi ja suurusega.
2. Lõikes 1 osutatud hindamine dokumenteeritakse, seda ajakohastatakse ja see tehakse kättesaadavaks pädevatele asutustele ja isereguleerivatele organitele.
3. Liikmesriigid tagavad, et asjaomastel üksustel on kehtestatud põhimõtted, kontrollimeetmed ja protseduurid, millega tõhusalt vähendatakse ja juhitakse liidu, liikmesriigi ja asjaomaste üksuste tasandil tuvastatud rahapesu ja terrorismi rahastamise riske. Põhimõtted, kontrollimeetmed ja protseduurid peaksid olema proportsionaalsed asjaomaste üksuste laadi ja suurusega.
4. Lõikes 3 osutatud põhimõtted ja protseduurid hõlmavad vähemalt järgmist:
 - (a) ettevõttesiseste põhimõtete, protseduuride ja kontrollimeetmete väljatöötamine, sealhulgas kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed, teatamine, andmete säilitamine, sisekontroll, vastavuse juhtimine (sealhulgas vastavuskontrolli eest

vastutava isiku määramine juhtkonna tasandil, kui see on asjakohane äritegevuse mahtu ja laadi silmas pidades) ja töötajate kontroll;

- (b) kui ettevõtte suurust ja laadi silmas pidades on asjakohane, sõltumatu auditifunktsioon, kes testib punktis a osutatud põhimõtteid, protseduure ja kontrollimeetmeid.

- 5. Liikmesriigid näevad ette, et asjaomaste üksuste kehtestatavad põhimõtted ja protseduurid peab heaks kiitma kõrgem juhtkond, ning vajaduse korral jälgivad ja tõhustavad võetavaid meetmeid.

II PEATÜKK

KLIENDI SUHTES RAKENDATAVAD HOOLSUSMEETMED

1. JAGU

ÜLDSÄTTED

Artikkel 9

Liikmesriigid keelavad oma krediidi- ja finantseerimisasutustel hoida anonüümseid kontosid või anonüümseid hoiuraamatuid. Liikmesriigid nõuavad kõikidel juhtudel, et olemasolevate anonüümsete pangakontode või anonüümsete hoiuraamatute valdajate või tegelike kasusaajate suhtes rakendatakse võimalikult kiiresti ja igal juhul enne seda, kui neid kontosid või raamatuid ükskõik mis viisil kasutatakse, hoolsusmeetmeid.

Artikkel 10

Liikmesriigid tagavad, et asjaomased üksused rakendavad klientide suhtes hoolsusmeetmeid järgmistel juhtudel:

- (a) ärisuhte loomisel;
- (b) juhutehingute tegemisel summas 15 000 eurot või rohkem, sõltumata sellest, kas tehing tehakse ühe maksena või mitme maksena, mis paistavad olevat seotud;
- (c) kaupadega kauplevate füüsiliste või juriidiliste isikute puhul juhuslike sularahatehingute tegemisel summas 7 500 eurot või rohkem, sõltumata sellest, kas tehing tehakse ühe maksena või mitme maksena, mis paistavad olevat seotud;
- (d) hasartmänguteenuste osutajate puhul juhutehingute tegemisel summas 2 000 eurot või rohkem, sõltumata sellest, kas tehing tehakse ühe maksena või mitme maksena, mis paistavad olevat seotud;

- (e) kui on rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus, hoolimata ükskõik millisest mööndusest, erandist või künnisest;
- (f) kui esineb kahtlusi varem kontrollitud kliendi isikut tõendavate andmete tõele vastavuses või adekvaatsuses.

Artikkel 11

1. Kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed sisaldavad järgmist:
 - (a) kliendi isikusamasuse tuvastamine ja kontroll dokumentide, andmete või usaldusväärsusest ja sõltumatust allikast hangitud teabe põhjal;
 - (b) tegelikult kasusaava omaniku tuvastamine ning asjakohaste meetmete võtmine tema isikusamasuse kontrollimiseks sellises ulatuses, et käesoleva direktiiviga hõlmatud asutus või isik on veendunud, et ta teab, kes on tegelikult kasusaav omanik, sealhulgas juriidiliste isikute, usaldusfondide ning sarnaste õiguslike üksuste puhul ka asjakohaste meetmete võtmine, et saada teavet kliendi omandi- ja kontrollstruktuuri kohta;
 - (c) teabe hindamine ja vajaduse korral kogumine ärisuhte eesmärgi ja olemuse kohta;
 - (d) pidev ärisuhte seire, sealhulgas ärisuhte raames tehtud tehingute kontroll tagamaks, et tehtud tehingud on kooskõlas asjaomase asutuse või isiku teadmistega kliendist, tema tegevusest ja sellega seotud riskiprofiilist ning vajadusel ka vahendite allikast, samuti asjaomaste dokumentide, andmete või teabe pidev ajakohastamine.
2. Liikmesriigid tagavad, et asjaomased üksused rakendavad kliendi suhtes kõiki lõikes 1 osutatud hoolsusmeetmeid, kuid võivad riskipõhiselt määrata selliste meetmete ulatuse.
3. Liikmesriigid näevad ette, et rahapesu ja terrorismi rahastamise riski hindamisel võtavad asjaomased üksused arvesse vähemalt I lisas sätestatud muutujaid.
4. Liikmesriigid tagavad, et asjaomased üksused suudavad pädevatele asutustele või isereguleerivatele organitele tõendada, et meetmed on rahapesu ja terrorismi rahastamise riske silmas pidades asjakohased.
5. Elukindlustuse või muu investeerimisega seotud kindlustuse puhul tagavad liikmesriigid, et finantseerimisasutused võtavad lisaks kliendi suhtes rakendatavatele hoolsusmeetmetele, mis on nõutud klientide ja tegelikult kasusaava omaniku puhul, järgmisi kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid elukindlustuse ja muu investeerimisega seotud kindlustuse tegelike kasusaajate puhul, tehes seda kohe pärast tegelike kasusaajate tuvastamist või määramist:
 - (a) tegeliku kasusaaja puhul, kes tehakse kindlaks kui konkreetse nimega füüsilised või juriidilised isikud või õiguslikud üksused, lähtutakse isiku nimest;

- (b) tegeliku kasusaaja puhul, kes on määratud omaduste või liigi järgi või muul viisil, kogutakse kõnealuse tegeliku kasusaaja kohta piisavalt teavet, nii et oleks võimalik finantseerimisasutusele tõendada, et väljamakse tegemise ajal suudetakse tegelik kasusaaja tuvastada.

Punktis a ja b osutatud juhtudel kontrollitakse tegeliku kasusaaja isikusamasust väljamakse tegemise ajal. Elukindlustuse või muu investeerimisega seotud kindlustuse terves või osalises ulatuses määramisel kolmandale isikule peab määramisest teadlik finantseerimisasutus tuvastama füüsilisele või juriidilisele isikule või õiguslikule üksusele määramise ajal sellise tegeliku kasusaaja, kes saab kasu määratud kindlustuslepingu väärtusest.

Artikkel 12

1. Liikmesriigid näevad ette, et klientide ja tegelikult kasusaavate omanike isikusamasuse kontrollimine toimub enne ärisuhte loomist või tehingu tegemist.
2. Erandina lõikest 1 võivad liikmesriigid lubada, et kliendi ja tegelikult kasusaava omaniku isikusamasust kontrollitakse ärisuhte loomise ajal, kui see on vajalik, et äritegevuse tavapärast käiku mitte katkestada ja kui rahapesu või terrorismi rahastamise risk on väike. Sellisel juhul tuleb asjakohased menetlused lõpetada võimalikult kiiresti pärast esmakontakti.
3. Erandina lõigetest 1 ja 2 võivad liikmesriigid lubada pangakonto avamist tingimusel, et on piisavalt tagatud see, et klient ei tee tehinguid või et neid ei tehta tema nimel, kuni on saavutatud täielik vastavus lõigete 1 ja 2 sätetele.
4. Liikmesriigid näevad ette, et kui asjaomane asutus või isik ei suuda täita artikli 11 lõike 1 punktides a, b ja c sätestatud nõudeid, ei tohi ta pangatehinguid teha, ärisuhtet luua ega tehingut teha ning peab kaaluma ärisuhte lõpetamist ja ning kliendiga seoses kahtlasest tehingust teatamist rahapesu andmebüroole kooskõlas artikliga 32.

Liikmesriigid ei kohalda eelnevat lõiku notarite, muude sõltumatute õigusteenuse osutajate, audiitorite, raamatupidamis- või nõustamisteenuse osutajate ja maksunõustajate suhtes ainult rangelt sel määral, mil selline erand on seotud kliendi õigusliku seisundi hindamisega või ülesannete täitmisega kõnealuse kliendi kaitsja või esindajana kohtuprotsessi käigus või sellega seoses, sealhulgas seoses nõustamisega menetluse algatamise või vältimise asjus.

5. Liikmesriigid näevad ette, et asjaomased üksused rakendavad hooldusmeetmeid mitte ainult kõigi uute klientide suhtes, vaid vajaduse korral ja riskiastmest sõltuvalt ka olemasolevate klientide suhtes, sealhulgas juhul, kui kliendiga seotud asjakohased asjaolud muutuvad.

2. JAGU

KLIENDI SUHTES RAKENDATAVAD LIHTSUSTATUD HOOLSUSMEETMED

Artikkel 13

1. Kui liikmesriik või asjaomane üksus teeb kindlaks väiksema riskiga valdkonnad, võib kõnealune liikmesriik lubada asjaomastel üksustel rakendada kliendi suhtes lihtsustatud hoolsusmeetmeid.
2. Enne kliendi suhtes lihtsustatud hoolsusmeetmete rakendamist teevad asjaomased üksused kindlaks, et kliendisuhe või kliendiga tehtav tehing on väiksema riskiga.
3. Liikmesriigid tagavad, et asjaomased üksused jälgivad piisavalt tehinguid või ärisuhet, et oleks võimalik teha kindlaks ebatavalisi või kahtlasi tehinguid.

Artikkel 14

Teatavat liiki klientide, riikide või geograafiliste piirkondade, toodete, teenuste, tehingute või edastamiskanalitega seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide hindamisel võtavad liikmesriigid ja asjaomased üksused arvesse vähemalt II lisas sätestatud võimaliku väiksema riskiga olukordade tegureid.

Artikkel 15

EBA, EIOPA ja ESMA annavad vastavalt määruse (EL) nr 1093/2010, määruse (EL) nr 1094/2010 ja määruse (EL) nr 1095/2010 artiklile 16 pädevate asutuste ja artikli 2 lõike 1 alapunktides 1 ja 2 osutatud asjaomaste üksuste jaoks välja suunised riskitegurite kohta, mida tuleb võtta arvesse, ja/või meetmete kohta, mida tuleb võtta juhul, kui lihtsustatud hoolsusmeetmed on asjakohased. Eriti tuleks arvesse võtta äritegevuse laadi ja mahtu ning kui asjakohane ja proportsionaalne, tuleks ette näha erimeetmed. Kõnealused suunised esitatakse kahe aasta jooksul alates käesoleva direktiivi jõustumise kuupäevast.

3. JAGU

KLIENDI SUHTES RAKENDATAVAD TUGEVDATUD HOOLSUSMEETMED

Artikkel 16

1. Käesoleva direktiivi artiklites 17–23 sätestatud juhtudel ja muudel liikmesriikide või asjaomaste üksuste poolt kindlaks tehtud suurema riskiga juhtudel nõuavad liikmesriigid, et asjaomased üksused rakendavad klientide suhtes tugevdatud hoolsusmeetmeid, et asjakohaselt juhtida ja vähendada kõnealuseid riske.

2. Liikmesriigid näevad ette, et asjaomased üksused uurivad nii palju kui asjakohane kõigi selliste keeruliste ja ebatavaliselt suuremahuliste tehingute ning kõigi selliste ebatavaliste tehingutavade tausta ja eesmärgi, millel ei ole selget majanduslikku ega õiguspärast eesmärki. Eelkõige laiendavad asjaomased üksused ärisuhte seire mahtu ja laadi, et teha kindlaks, kas kõnealused tehingud või tegevused on ebatavalised või kahtlased.
3. Rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide hindamisel võtavad liikmesriigid ja asjaomased üksused arvesse vähemalt III lisas sätestatud võimaliku suurema riskiga olukordade tegureid.
4. EBA, EIOPA ja ESMA annavad vastavalt määruse (EL) nr 1093/2010, määruse (EL) nr 1094/2010 ja määruse (EL) nr 1095/2010 artiklile 16 pädevate asutuste ja artikli 2 lõike 1 alapunktides 1 ja 2 osutatud asjaomaste üksuste jaoks välja suunised riskitegurite kohta, mida tuleb võtta arvesse, ja/või meetmete kohta, mida tuleb võtta juhul, kui on vaja kohaldada tugevdatud hoolsusmeetmed. Kõnealused suunised esitatakse kahe aasta jooksul alates käesoleva direktiivi jõustumise kuupäevast.

Artikkel 17

Seoses piiriüleste korrespondentpangasuhetega kolmandate riikide korrespondentasutustega näevad liikmesriigid ette, et lisaks artikli 11 kohastele kliendi suhtes rakendatavatele hoolsusmeetmetele teevad krediidasutused järgmist:

- (a) koguvad piisavalt teavet korrespondentasutuse kohta, et täielikult mõista korrespondentasutuse tegevuse olemust ja teha avalikult kättesaadava teabe põhjal otsus asjaomase asutuse maine ja tema üle teostatava järelevalve kvaliteedi üle;
- (b) hindavad korrespondentasutuses rakendatavaid rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastaseid kontrollisüsteeme;
- (c) saavad kõrgemalt juhtkonnalt eelnevalt nõusoleku uue korrespondentsuhte loomiseks;
- (d) dokumenteerivad mõlema asutuse vastavad kohustused;
- (e) veenduvad laiendatud kasutusõigusega kontode puhul, et korrespondentasutus on kontrollinud korrespondentasutuse kontodele otsest juurdepääsu omavate klientide isikusamasust ning võtab nende suhtes pidevalt hoolsusmeetmeid ning suudab taotluse korral esitada asjakohased kliendi suhtes rakendatava hoolsusmeetmete andmed.

Artikkel 18

Välisriigi riikliku taustaga isikutega tehtavate tehingute või ärisuhete puhul näevad liikmesriigid ette, et lisaks artikli 11 kohastele kliendi suhtes rakendatavatele hoolsusmeetmetele teevad asjaomased üksused järgmist:

- (a) näevad ette riskipõhised protseduurid, millega tehakse kindlaks, kas klient või kliendi tegelikult kasusaav omanik on selline isik;

- (b) saavad kõrgemalt juhtkonnalt heakskiidu selliste klientidega ärisuhete loomiseks või jätkamiseks;
- (c) võtavad asjakohaseid meetmeid, et teha kindlaks vara allikad ja selliste rahaliste vahendite allikad, mida ärisuhte või tehingu raames kasutatakse;
- (d) teostavad ärisuhte üle pidevat tugevdatud seiret.

Artikkel 19

Riigisisese riikliku taustaga isikutega või isikuga, kes täidab või on täitnud olulisi ülesandeid rahvusvahelistes organisatsioonides, tehtavate tehingute või ärisuhete puhul näevad liikmesriigid ette, et lisaks artikli 11 kohastele kliendi suhtes rakendatavatele hooldsusmeetmetele teevad asjaomased üksused järgmist:

- (e) näevad ette riskipõhised protseduurid, millega tehakse kindlaks, kas klient või kliendi tegelikult kasusaav omanik on selline isik;
- (f) kohaldavad artikli 18 punktides b, c ja d osutatud meetmeid, kui selliste isikutega on suurema riskiga ärisuhted.

Artikkel 20

Asjaomased üksused võtavad asjakohaseid meetmeid, et teha kindlaks, kas elukindlustuse või muu investeerimisega seotud kindlustuslepingu tegelik kasusaaja ja/või tegeliku kasusaaja tegelikult kasusaav omanik on riikliku taustaga isik. Kõnealused meetmed võetakse hiljemalt väljamakse tegemisel või kindlustuslepingu terviklikul või osalisel määramisel. Suurema riski korral näevad liikmesriigid ette, et lisaks tavapärastele kliendi suhtes rakendatavatele hooldsusmeetmetele teevad asjaomased üksused järgmist:

- (a) teavitavad kõrgemat juhtkonda enne kindlustuslepinguga seotud väljamaksete tegemist;
- (b) tugevdatult kontrollivad kogu ärisuhet kindlustusvõtjaga.

Artikkel 21

Artiklites 18, 19 ja 20 osutatud meetmeid kohaldatakse ka perekonnaliikmete või isikute suhtes, keda peetakse selliste riikliku taustaga isikute lähedasteks kaastöötajateks.

Artikkel 22

Kui artiklites 18, 19 ja 20 osutatud isik ei täida enam liikmesriigi või kolmanda riigi avaliku võimu olulisi ülesandeid või olulisi ülesandeid rahvusvahelises organisatsioonis, peavad asjaomased üksused kaaluma riski, mis on kõnealuse isikuga jätkuvalt seotud, ning rakendama asjakohaseid ja riskipõhiseid meetmeid seni, kui on kindel, et sellist riski enam ei ole. Kõnealuste meetmete kohaldamise ajavahemik on vähemalt 18 kuud.

Artikkel 23

1. Liikmesriigid keelavad krediidasutustel luua või jätkata korrespondentpangasuhteid varipankadega ja nõuavad, et krediidasutus võtaks kohaseid meetmeid tagamaks, et ei looda ega jätkata korrespondentpangasuhteid pankadega, mis teadaolevalt lubavad varipankadel oma kontosid kasutada.
2. Lõike 1 kohaldamisel tähendab „varipank” krediidasutust või samaväärse tegevusega tegelevat asutust, mis on asutatud jurisdiktsioonis, kus tal puudub füüsiline asukoht sihipärase kontseptsiooni ja juhtimisega, ja mis ei ole seotud ühegi reguleeritud finantsgrupiga.

4. JAGU

NÕUETE TÄITMINE KOLMANDATE ISIKUTE POOLT

Artikkel 24

Liikmesriigid võivad lubada asjaomastel üksustel usaldada artikli 11 lõike 1 punktides a, b ja c sätestatud nõuete täitmise kolmandatele isikutele. Lõplikult vastutab nende nõuete täitmise eest siiski kolmandale isikule nõuete täitmise usaldanud asjaomane üksus.

Artikkel 25

1. Käesoleva jao kohaldamisel tähendab „kolmandad isikud” artiklis 2 loetletud asjaomaseid üksuseid või liikmesriikides või kolmandas riigis asuvaid teisi asutusi ja isikuid, kes rakendavad kliendi suhtes hoolsusmeetmeid ja kohaldavad andmete säilitamise nõudeid, mis on samaväärsed käesolevas direktiivis sätestatutega, ning nende vastavust käesoleva direktiivi nõuetele jälgitakse vastavalt VI peatüki 2. jaole.
2. Tehes otsust selle kohta, kas kolmas riik täidab lõikes 1 sätestatud tingimusi, võtavad liikmesriigid arvesse olemasolevat teavet geograafilise riski kohta ning teavitavad käesoleva direktiivi kohaldamiseks vajalikul määral ning vastavalt määrusele (EL) nr 1093/2010, määrusele (EL) nr 1094/2010 ja määrusele (EL) nr 1095/2010 teisi liikmesriike, komisjoni, EBA, EIOPA ja ESMA juhtudest, mil nad leiavad, et kolmas riik täidab selliseid tingimusi.

Artikkel 26

1. Liikmesriigid tagavad, et asjaomased üksused saavad kolmandatelt isikutelt, kellele nad nõuete täitmise on usaldanud, teavet artikli 11 lõike 1 punktides a, b ja c sätestatud nõuete täitmise kohta.
2. Liikmesriigid tagavad, et asjaomased üksused, kelle juurde klient suunatakse, võtavad asjakohaseid meetmeid tagamaks, et taotluse korral edastab kolmas isik viivitamata asjakohased koopiad kliendi või tegeliku kasusaaja isikusamasuse tuvastamise ja kontrollimise andmetest ning muudest asjakohastest dokumentidest.

Artikkel 27

Liikmesriigid tagavad, et päritoluriigi pädev asutus (grupiüleste põhimõtete ja kontrollimeetmete puhul) ja vastuvõtva riigi pädev asutus (filiaalide ja tütarettevõtjate puhul) võivad arvesse võtta, et asjaomane üksus kohaldab artikli 25 lõike 1 ja artikli 26 kohaseid meetmeid grupitasandi kava kohaselt, kui täidetud on järgmised tingimused:

- (a) asjaomane üksus kasutab sellise kolmanda isiku esitatud andmeid, kes kuulub samasse konsolideerimisgruppi;
- (b) kõnealune konsolideerimisgrupp kohaldab kliendi suhtes hoolsusmeetmeid, andmete säilitamise eeskirju ning rahapesu ja terrorismi rahastamise vastaseid kavasid vastavalt käesolevale direktiivile või samaväärsetele eeskirjadele;
- (c) punktis b osutatud nõuete tõhusa rakendamise üle teostab konsolideerimisgrupi tasandil järelevalvet pädev asutus.

Artikkel 28

Käesolevat jagu ei kohaldata tegevuse edasiandmise ega esindussuhete puhul, kui tegevuse edasiandmise pakkuja või agent käsitletakse lepingu kohaselt osana asjaomasest üksusest.

III PEATÜKK

TEGELIKULT KASUSAAVAT OMANIKKU KÄSITLEV TEAVE

Artikkel 29

- 1. Liikmesriigid tagavad, et nende territooriumil asutatud juriidilised isikud või õiguslikud üksused koguvad ja hoiavad asjakohast, täpset ja ajakohastatud teavet oma tegelikult kasusaavate omanike kohta.
- 2. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teave on õigeaegselt kättesaadav pädevatele asutustele ja asjaomastele üksustele.

Artikkel 30

- 1. Liikmesriigid tagavad, et nende õiguse alusel tegutseva mis tahes usaldusfondi usaldusisikud koguvad ja hoiavad asjakohast, täpset ja ajakohastatud teavet usaldusfondi tegelikult kasusaavate omanike kohta. Kõnealune teave hõlmab asutaja, usaldusisiku(te), kaitsja (kui asjakohane), tegelike kasusaajate või tegelike kasusaajate liigi isikuandmeid ja usaldusfondi üle kontrolli omava mis tahes muu füüsilise isiku isikuandmeid.

2. Liikmesriigid tagavad, et usaldusisikud avalikustavad asjaomastele üksustele oma staatuse, kui nad usaldusisikuna loovad ärisuhte või teevad juhutehingu, mille maht on üle artikli 10 punktides b, c ja d sätestatud künnise.
3. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teave on õigeaegselt kättesaadav pädevatele asutustele ja asjaomastele üksustele.
4. Liikmesriigid tagavad, et lõigete 1, 2 ja 3 kohaseid meetmeid kohaldatakse muud liiki juriidiliste isikute või õiguslike üksuste suhtes, kelle struktuur ja funktsioonid sarnanevad usaldusfondide struktuuri ja funktsioonidega.

IV PEATÜKK

TEATAMISKOHUSTUS

1. JAGU

ÜLDSÄTTED

Artikkel 31

1. Iga liikmesriik asutab rahapesu ja terrorismi rahastamise ärahoidmiseks, tuvastamiseks ja uurimiseks rahapesu andmebüroo.
2. Liikmesriigid teatavad komisjonile kirjalikult vastava rahapesu andmebüroo nime ja aadressi.
3. Rahapesu andmebüroo on keskne siseriiklik üksus. Rahapesu andmebüroo vastutab võimalikku rahapesu või sellega seotud eelkuritegusid või võimalikku terrorismi rahastamist käsitleva teabe vastuvõtmise (ja lubatud ulatuses taotlemise), analüüsi ja pädevatele asutustele teatavakstegemise eest vastavalt siseriiklike õigusaktide või eeskirjade nõuetele. Rahapesu andmebüroole tagatakse ülesannete täitmiseks asjakohased vahendid.
4. Liikmesriigid tagavad, et rahapesu andmebürool on vahetu või kaudne ja õigeaegne juurdepääs finants-, haldus- ja õiguskaitsealasele teabele, mida ta vajab oma ülesannete nõuetekohaseks täitmiseks. Rahapesu andmebüroo vastab oma liikmesriigi õiguskaitseasutuste teabetaotlustele, välja arvatud juhul, kui on tegelikult alust eeldada, et sellise teabe esitamine võib negatiivselt mõjutada käimasolevat uurimist või analüüsi, või erandjuhtudel, kui teabe avaldamine oleks selgelt ebaproportsionaalne mõne füüsilise või juriidilise isiku õiguspäraste huvidega või ei oleks teabetaotluse eesmärgi seisukohast asjakohane.
5. Liikmesriigid tagavad, et rahapesu andmebüroole antakse volitused võtta juhul, kui on kahtlus, et tehing on seotud rahapesu või terrorismi rahastamisega, viivitamata

otse või kaudselt meetmeid, et peatada käimaolev tehing või keelata selle tegemine, et analüüsida tehingut ja leida kinnitust kahtlustele.

6. Rahapesu andmebüroo analüüsifunktsioon hõlmab tegevusanalüüsi, mis keskendub üksikjuhtudele ja konkreetsetele eesmärkidele, ja strateegilist analüüsi, mis käsitleb rahapesu ja terrorismi rahastamise suundumusi ja tavasid.

Artikkel 32

1. Liikmesriigid näevad ette, et asjaomased üksused ja vajaduse korral nende juhid ja töötajad teevad täielikult koostööd:
 - (a) viivitamata ja omal algatusel teavitades rahapesu andmebürood, kui käesoleva direktiiviga hõlmatud asutus või isik teab, kahtlustab või omab alust kahtluseks, et vahendite puhul on tegemist kuritegevusest saadud tuluga või et need on seotud terrorismi rahastamisega, ja sel juhul viivitamata vastates rahapesu andmebüroo täiendava teabe taotlustele;
 - (b) esitades rahapesu andmebüroole selle taotluse korral viivitamatult kogu vajaliku teabe kohaldatavates õigusaktides sätestatud korras.
2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teave edastatakse rahapesu andmebüroole selles liikmesriigis, kelle territooriumil teavet edastav asutus või isik asub. Teabe edastab või edastavad artikli 8 lõikes 4 osutatud korras määratud isik või isikud.

Artikkel 33

1. Erandina artikli 32 lõikest 1 võivad liikmesriigid artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktides a, b ja d nimetatud isikute puhul määrata asutuseks, kes saab artikli 32 lõikes 1 osutatud teabe, kutseala isereguleeruva organi.

Ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, edastab määratud isereguleeruv organ teabe esimeses lõigus osutatud juhtudel viivitamata ja algsel kujul rahapesu andmebüroole.

2. Liikmesriigid ei kohalda artikli 32 lõikes 1 sätestatud kohustusi notarite, muude sõltumatute õigusteenuse osutajate, audiitorite, raamatupidamis- või nõustamisteenuse osutajate ega maksunõustajate suhtes ainult rangelt sel määral, mil selline erand on seotud teabega, mida need saavad mõnelt oma kliendilt või mõne oma kliendi kohta, kui nad selgitavad oma kliendi õiguslikku olukorda või kaitsevad või esindavad kõnealust klienti kohtumenetluses või sellega seoses, sealhulgas juhul, kui nad annavad kohtumenetluse algatamist või vältimist käsitlevat nõu, olenemata sellest, kas kõnealune teave on saadud enne sellist menetlust, selle ajal või pärast seda.

Artikkel 34

1. Liikmesriigid näevad ette, et asjaomased üksused ei tee tehinguid, mida nad teavad või kahtlustavad olevat seotud rahapesuga või terrorismi rahastamisega, enne artikli 32 lõike 1 punktis a sätestatud vajalike toimingute tegemist.

Vastavalt liikmesriikide õigusaktidele on õigus anda korraldus jätta tehing tegemata.

2. Kui on kahtlus, et tehing on seotud rahapesuga või terrorismi rahastamisega ja kui selle tegemata jätmine ei ole võimalik või võib takistada võimalikust rahapesust või terrorismi rahastamisest kasu saajate tabamist, teavitavad asjaomased üksused rahapesu andmebürood kohe pärast tehingut.

Artikkel 35

1. Liikmesriigid tagavad, et kui artiklis 45 osutatud pädevad asutused tuvastavad asjaomaste üksuste juures inspekteerimiste käigus või mõnel muul viisil asjaolusid, mis võivad olla seotud rahapesuga või terrorismi rahastamisega, teatavad nad sellest viivitamata rahapesu andmebüroole.
2. Liikmesriigid tagavad, et õigusnormidega aktsiaturgude, valuutaturgude ja tuletisväärtpaberiturgude üle järelevalvet teostama volitatud järelevalveasutused teavitavad rahapesu andmebürood neile teatavaks saanud asjaoludest, mis võivad olla seotud rahapesu või terrorismi rahastamisega.

Artikkel 36

Kui asjaomane üksus või selle töötaja või juht edastab heauskselt vastavalt artikli 32 lõikele 1 ja artiklile 33 artiklites 32 ja 33 osutatud teavet, ei käsitleta seda lepinguga või õigus- ja haldusnormidega teabe avalikustamisele kehtestatud piirangute rikkumisena ning asjaomane üksus või selle juht või töötaja ei kannu selle eest mingit vastutust.

Artikkel 37

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et kaitsta ähvarduste või vaenuliku kohtlemise eest asjaomase üksuse töötajaid, kes teatavad rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlustest kas üksuse siseselt või rahapesu andmebüroole.

2. JAGU

AVALIKUSTAMISE KEELAMINE

Artikkel 38

1. Asjaomased üksused ning nende juhid ja töötajad ei avalikusta asjaomasele kliendile ega teistele kolmandatele isikutele asjaolu, et on edastatud teavet vastavalt artiklitele 32 ja 33 või et rahapesuga või terrorismi rahastamisega seoses on või võib olla algatatud uurimine.
2. Lõikes 1 sätestatud keeldu ei kohaldata teabe edastamisel liikmesriikide pädevatele asutustele, sealhulgas isereguleeruvatele organitele, ega teabe edastamisel õiguskaitse eesmärkidel.

3. Lõikes 1 sätestatud keeld ei takista teabe edastamist liikmesriikide või selliste kolmandate riikide asutuste vahel, kes kohaldavad nõudeid, mis on samaväärsed käesolevas direktiivis sätestatutega, tingimusel, et kõnealused asutused kuuluvad samasse konsolideerimisgruppi.
4. Lõikes 1 sätestatud keeld ei ole vastuolus teabe edastamisega liikmesriikide või kolmandate riikide, kus kehtivad käesoleva direktiiviga võrdväärsed nõuded, artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktides a ja b nimetatud isikute vahel, kes tegelevad oma kutsealaga, olgu siis töötajatena või mitte, ühes ja samas juriidilises isikus või võrgustikus.

Esimese lõigu kohaldamisel tähendab „võrgustik” ulatuslikumat struktuuri, kuhu isik kuulub ja millel on ühised omanikud ja juhtkond või ühine vastavuskontroll.
5. Artikli 2 lõike 1 punktides 1 ja 2 ning punkti 3 alapunktides a ja b osutatud üksuste või isikute puhul ei takista käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud keeld juhtudel, kus on tegemist sama kliendi ja sama tehinguga, milles osaleb kaks või enam asutust või isikut, teabe edastamist asjaomaste asutuste või isikute vahel, kui nad asuvad liikmesriigis või kolmandas riigis, kus kehtivad käesoleva direktiivi nõuetega samaväärsed nõuded, ja kui nad tegelevad samal kutsealal ning nende suhtes kohaldatakse ametisaladusega ja isikuandmete kaitsega seotud kohustusi.
6. Kui artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktides a ja b osutatud isikud püüavad klienti veenda ebaseaduslikust tegevusest hoiduma, ei käsitleta seda avalikustamisena lõike 1 tähenduses.

V PEATÜKK

ANDMETE SÄILITAMINE JA STATISTILISED ANDMED

Artikkel 39

Liikmesriigid näevad ette, et asjaomased üksused säilitavad vastavalt siseriiklikule õigusele järgmised dokumendid ja teabe, mida rahapesu andmebürood või muud pädevad asutused saavad kasutada võimaliku rahapesu või terrorismi rahastamise ärahoidmiseks, kindlakstegemiseks ja uurimiseks:

- (a) kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete puhul nõutavate tõendite koopiad või viited nõutavatele tõenditele viie aasta jooksul pärast kliendisuhete lõppu. Kõnealuse ajavahemiku möödumisel isikuandmed kustutatakse, kui ei ole teisiti ette nähtud siseriikliku õigusega, millega tuleks kindlaks määrata, millisel juhul asjaomased üksused võivad andmeid jätkuvalt säilitada või peavad seda tegema. Liikmesriigid võivad lubada või nõuda andmete jätkuvat säilitamist ainult juhul, kui see on vajalik rahapesu või terrorismi rahastamise ärahoidmiseks, kindlakstegemiseks või uurimiseks. Maksimaalne säilitamisperiood pärast ärisuhte lõppu on kümmet aastat;
- (b) ärisuhete ja tehingute puhul tõendusmaterjalid ning andmed, mis sisaldavad originaaldokumente või nende koopiaid, mida võib kohaldatavate siseriiklike

õigusaktide kohaselt kasutada kohtumenetluste käigus, viie aasta jooksul pärast asjaomaste tehingute tegemist või ärisuhte lõppu, olenevalt sellest, kumb ajavahemik on lühem. Kõnealuse ajavahemiku möödumisel isikuandmed kustutatakse, kui ei ole teisiti ette nähtud siseriikliku õigusega, millega tuleks kindlaks määrata, millisel juhul asjaomased üksused võivad andmeid jätkuvalt säilitada või peavad seda tegema. Liikmesriigid võivad lubada või nõuda andmete jätkuvat säilitamist ainult juhul, kui see on vajalik rahapesu või terrorismi rahastamise ärahoidmiseks, kindlakstegemiseks või uurimiseks. Maksimaalne säilitamisperiood pärast asjaomaste tehingute tegemist või ärisuhte lõppu (olenevalt sellest, kumb ajavahemik lõpeb varem) on kümme aastat.

Artikkel 40

Liikmesriigid näevad ette, et asjaomastel üksustel on süsteemid, mis võimaldavad neil vastata täielikult ja kiiresti rahapesu andmebüroo või siseriiklike õigusaktide kohaselt teiste asutuste päringutele selle kohta, kas neil on või on eelnenud viie aasta jooksul olnud ärisuhte teatavate füüsiliste või juriidiliste isikutega ning milline on selle suhte olemus.

Artikkel 41

1. Riikliku riskihinnangu koostamisel artikli 7 kohaselt tagavad liikmesriigid, et nad on võimelised hindama oma rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastaste süsteemide tulemuslikkust, säilitades täpsed statistilised andmed asjaomaste süsteemide tulemuslikkuse kohta.
2. Lõikes 1 osutatud statistilised andmed hõlmavad järgmist:
 - (a) andmed, millega mõõdetakse käesoleva direktiivi reguleerimisalasse kuuluvate erinevate sektorite suurust ja olulisust, sealhulgas üksuste ja isikute arv ning iga sektori majanduslik tähtsus;
 - (b) andmed, millega mõõdetakse rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase siseriikliku korra teatamis-, uurimis- ja kohtumenetluse etappe, sealhulgas rahapesu andmebüroole teatatud kahtlaste tehingute arv, teatamisega seoses võetud järelmeetmete andmed ning iga-aastased andmed uuritud juhtumite, rahapesus või terrorismi rahastamises süüdistatud ja süüdi mõistetud isikute arvu kohta ning külmutatud, arestitud või konfiskeeritud varade väärtuse (eurodes) kohta.
3. Liikmesriigid tagavad nende statistiliste aruannete koondülevaate avaldamise ja esitavad komisjonile lõikes 2 osutatud statistilised andmed.

VI PEATÜKK

PÕHIMÕTTED, PROTSEDUURID JA JÄRELEVALVE

1. JAGU

SISEKORD, KOOLITUS JA TAGASISIDE

Artikkel 42

1. Liikmesriigid näevad ette, et konsolideerimisgruppi kuuluvad asjaomased üksused rakendavad grupiülesed põhimõtted ja protseduurid, sealhulgas andmekaitsepõhimõtted ning põhimõtted ja protseduurid teabe jagamiseks grupis rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil. Kõnealuseid põhimõtteid ja protseduure rakendatakse tõhusalt filiaalide ja enamusosalusega tütarettevõtjate tasandil liikmesriikides ja kolmandates riikides.
2. Liikmesriigid tagavad, et juhul, kui asjaomastel üksustel on filiaalid või enamusosalusega tütarettevõtjad kolmandates riikides, kus rahapesu ja terrorismi rahastamise vastased miinimumnõuded on liikmesriigi vastavatest nõuetest vähem ranged, rakendavad kõnealused kolmandas riigis asuvad filiaalid ja enamusosalusega tütarettevõtjad liikmesriigi nõudeid, sealhulgas andmekaitseenõudeid, niivõrd kuivõrd kolmanda riigi õigus- ja haldusnormidega on see lubatud.
3. Liikmesriigid, EBA, EIOPA ja ESMA teatavad üksteisele juhtudest, mil kolmanda riigi õigusaktid ei võimalda võtta lõike 1 kohaseid meetmeid, ja võivad lahenduse leidmiseks astuda koordineeritud samme.
4. Liikmesriigid näevad ette, et kui kolmanda riigi õigusaktid ei võimalda lõike 1 esimeses lõigus osutatud meetmete kohaldamist, võtavad asjaomased üksused täiendavaid meetmeid, et tõhusalt vähendada rahapesu või terrorismi rahastamise riski, ja teavitavad oma päritoluriigi järelevalveasutusi. Kui täiendavad meetmed ei ole piisavad, kaaluvad päritoluriigi pädevad asutused täiendavaid järelevalvemeetmeid, sealhulgas vajaduse korral nõuavad, et finantsgrupp lõpetaks tegevuse vastuvõttas riigis.
5. EBA, EIOPA ja ESMA töötavad välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, millega määratakse kindlaks käesoleva artikli lõikes 4 osutatud täiendavate meetmete laad ning miinimummeetmed, mida artikli 2 lõike 1 alapunktides 1 ja 2 osutatud asjaomased üksused peavad võtma, kui kolmanda riigi õigusaktid ei võimalda lõigete 1 ja 2 kohaste meetmete kohaldamist. EBA, EIOPA ja ESMA esitavad kõnealused regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt kahe aasta jooksul pärast käesoleva direktiivi jõustumist.

6. Komisjonile delegeeritakse volitused võtta vastu lõikes 5 osutatud regulatiivsed tehnilised standardid määruse (EL) nr 1093/2010, määruse (EL) nr 1094/2010 ja määruse (EL) nr 1095/2010 artiklites 10–14 sätestatud korras.
7. Liikmesriigid tagavad, et teabe jagamine grupisiselt on lubatud, kui see ei takista võimaliku rahapesu või terrorismi rahastamise uurimist või analüüsi rahapesu andmebüroode või muude pädevate asutuste poolt vastavalt siseriiklikule õigusele.
8. Liikmesriigid võivad ette näha, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/110/EÜ²³ määratletud e-raha väljastajad ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2007/64/EÜ²⁴ määratletud makseteenuse pakkujad, kes on asutatud nende territooriumil ja kelle peakontor asub teises liikmesriigis või väljapool liitu, määravad nende territooriumil keskse kontaktpunkti, et kontrollida vastavust rahapesu ja terrorismi rahastamise vastastele eeskirjadele.
9. EBA, EIOPA ja ESMA töötavad välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, millega nähakse ette kriteeriumid, mille alusel määratakse kindlaks asjaolud, mille korral on asjakohane määrata lõike 8 kohaselt keskne kontaktpunkt, samuti sellise kontaktpunkti ülesanded. EBA, EIOPA ja ESMA esitavad kõnealused regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt kahe aasta jooksul pärast käesoleva direktiivi jõustumist.
10. Komisjonile delegeeritakse volitused võtta vastu lõikes 9 osutatud regulatiivsed tehnilised standardid määruse (EL) nr 1093/2010, määruse (EL) nr 1094/2010 ja määruse (EL) nr 1095/2010 artiklites 10–14 sätestatud korras.

Artikkel 43

1. Liikmesriigid näevad ette, et asjaomased üksused võtavad meetmeid, mis on proportsionaalsed nende riskide, olemuse ja suurusega, nii et nende asjaomased töötajad on teadlikud käesoleva direktiivi kohaselt vastu võetud sätetest, sealhulgas asjakohastest andmekaitsemeetmetest.

Nende meetmete raames osalevad asjaomased töötajad spetsiaalsetes koolitusprogrammides, mille käigus neid õpetatakse ära tundma võimaliku rahapesuga või terrorismi rahastamisega seotud toiminguid ja antakse juhiseid sellistes olukordades tegutsemiseks.

Kui artikli 2 lõike 1 punktis 3 loetletud kategooriatesse kuuluv füüsiline isik tegutseb oma kutsealal juriidilise isiku töötajana, kohaldatakse käesoleva jao kohaseid kohustusi pigem kõnealuse juriidilise isiku kui füüsilise isiku suhtes.

2. Liikmesriigid tagavad, et asjaomastel üksustel on juurdepääs ajakohastatud teabele, mis käsitleb rahapesu ja terrorismi rahastamise tavaid ja kahtlastele tehingutele viitavaid tunnuseid.

²³ ELT L 267, 10.10.2009, lk 7.

²⁴ ELT L 319, 5.12.2007, lk 1.

3. Liikmesriigid tagavad, et rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusest teatamise järel antakse võimaluse korral õigeaegset tagasisidet teatamise tõhususe ning selle tulemusel võetud meetmete kohta.

2. JAGU

JÄRELEVALVE

Artikkel 44

1. Liikmesriigid näevad ette, et seaduslikult tegutsemiseks peavad valuutavahetusasutused ning usaldusfondide või äriühingu teenuste pakkujad olema litsentseeritud või registrisse kantud ning hasartmänguteenuste pakkujatel peab olema tegevusluba.
2. Seoses lõikes 1 osutatud üksustega nõuavad liikmesriigid, et pädevad asutused tagaksid, et selliste üksuste tegelikud juhid või tegelikult kasusaavad omanikud on sobivad ja nõuetele vastavad isikud.
3. Seoses artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktides a, b, d ja e osutatud asjaomaste üksustega tagavad liikmesriigid, et pädevad asutused võtavad vajalikud meetmed, et takistada kurjategijatel või nende kaasosalistel omada olulist või kontrollivat osalust asjaomases üksuses, olla sellise olulise või kontrolliva osaluse tegelik kasusaaja või asjaomase üksuse juhtivtöötaja.

Artikkel 45

1. Liikmesriigid näevad ette, et pädevad asutused teostavad tõhusat seiret ja võtavad käesoleva direktiivi nõuete täitmise tagamiseks vajalikke meetmeid.
2. Liikmesriigid tagavad, et pädevatel asutustel on piisavad õigused, sealhulgas õigus nõuda igasugust teavet, mis on oluline eeskirjadele vastavuse seire ja kontrolli teostamiseks, ning piisavad rahalised ja tehnilised vahendid ning inimressursid oma ülesannete täitmiseks. Liikmesriigid tagavad, et kõnealuste asutuste töötajad järgivad kõrgeid kutsealaseid nõudeid, sealhulgas konfidentsiaalsus- ja andmekaitse nõudeid, ning on usaldusväärsed ja asjakohaste oskustega.
3. Krediidi- ja finantseerimisasutuste ning hasartmänguteenuste osutajate puhul on pädevatel ametiasutustel tugevdatud järelevalvevolitused, eelkõige võimalus teostada kohapealset kontrolli.
4. Liikmesriigid tagavad, et asjaomased üksused, kellel on filiaalid või tütarettevõtjad muudes liikmesriikides, järgivad kõnealuse teise liikmesriigi siseriiklikke sätteid, mis on seotud käesoleva direktiiviga.
5. Käesoleva direktiivi nõuete tõhusa järelevalve eesmärgil tagavad liikmesriigid, et sellise liikmesriigi pädevad asutused, kus filiaalid või tütarettevõtjad asuvad, teevad

koostööd sellise liikmesriigi pädevate asutustega, kus asjaomasel üksusel on peakontor.

6. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused, kes kohaldavad järelevalve puhul riskipõhist lähenemisviisi:
 - (a) selgelt mõistavad nende riigiga seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise riske;
 - (b) omavad kohapeal ja väljaspool juurdepääsu kogu teabele konkreetsete ja rahvusvaheliste riskide kohta, mis on seotud asjaomaste üksuste klientide, toodete ja teenustega ning
 - (c) võtavad kohapealse ja väljaspoolse järelevalve sageduse ja intensiivsuse määramisel aluseks asjaomase üksuse riskiprofiili ning riigiga seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise riskid.
7. Hinnang, mis kajastab asjaomaste üksuste riskiprofiili rahapesu ja terrorismi rahastamise suhtes, sealhulgas eeskirjade täitmatajätmise riski, vaadatakse läbi korrapäraselt ning asjaomase üksuse juhtimise ja tegevusega seotud oluliste sündmuste ja suundumuste korral.
8. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused võtavad arvesse asjaomasele üksusele võimaldatud kaalutusõigust ja vaatavad asjakohaselt läbi kõnealuse kaalutusõiguse aluseks oleva riskihinnangu, samuti tema põhimõtete, sisekontrollimeetmete ja protseduuride asjakohasuse ja rakendamise.
9. Artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktides a, b ja d osutatud asjaomaste üksuste puhul võivad liikmesriigid lubada, et lõikes 1 nimetatud ülesandeid täidavad isereguleeruvad organid, kui nad vastavad käesoleva artikli lõike 2 sätetele.
10. EBA, EIOPA ja ESMA annavad vastavalt määruse (EL) nr 1093/2010, määruse (EL) nr 1094/2010 ja määruse (EL) nr 1095/2010 artiklile 16 pädevate asutuste jaoks välja suunised tegurite kohta, mida tuleb kohaldada riskipõhise järelevalve teostamisel. Eriti tuleks arvesse võtta äritegevuse laadi ja mahtu ning kui asjakohane ja proportsionaalne, tuleks ette näha erimeetmed. Kõnealused suunised esitatakse kahe aasta jooksul alates käesoleva direktiivi jõustumise kuupäevast.

3. JAGU

KOOSTÖÖ

I ALAJAGU

RIIGISISENE KOOSTÖÖ

Artikkel 46

Liikmesriigid tagavad, et poliitikakujundajad, rahapesu andmebüroo, õiguskaitseasutused, järelvalveasutused ja muud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seotud asutused kehtestavad tõhusad mehhanismid, mis võimaldavad neil riigisiselt teha koostööd ja koordineerida meetmeid seoses rahapesu ja terrorismi rahastamise vastaste põhimõtete ja meetmete väljatöötamisega ja rakendamisega.

II ALAJAGU

KOOSTÖÖ EBA, EIOPA JA ESMA GA

Artikkel 47

Pädevad asutused esitavad EBA-le, EIOPA-le ja ESMA-le kogu teabe, mida neil on vaja käesoleva direktiivi kohaste ülesannete täitmiseks.

III ALAJAGU

KOOSTÖÖ RAHAPESU ANDMEBÜROODE VAHEL JA EUROOPA KOMISJONIGA

Artikkel 48

Komisjon võib anda vajalikku abi, et lihtsustada koordineerimist, sealhulgas teabevahetust rahapesu andmebüroode vahel liidu piires. Ta võib korrapäraselt korraldada kohtumisi liikmesriikide rahapesu andmebüroode esindajatega, et hõlbustada koostööd ja vahetada seisukohti koostööalastes küsimustes.

Artikkel 49

Liikmesriigid tagavad, et rahapesu andmebürood teevad omavahel võimalikult tihedat koostööd, olenemata sellest, kas nad on haldus-, õiguskaitse-, kohtu- või mitme funktsiooniga asutused.

Artikkel 50

1. Liikmesriigid tagavad, et rahapesu andmebürood vahetavad omal algatusel või taotluse korral mis tahes teavet, mida rahapesu andmebüroodel võib olla vaja teabe töötlemisel või analüüsimisel või rahapesuga või terrorismi rahastamisega seotud finantstehingute ning füüsiliste või juriidiliste isikute uurimisel. Teabetaotlus sisaldab asjaomaseid asjaolusid, taustteavet, taotluse põhjust ja teavet selle kohta, kuidas taotletavat teavet kavatakse kasutada.
2. Liikmesriigid tagavad, et vastates lõike 1 kohasele liidus asuvalt teiselt rahapesu andmebüroolt saadud teabetaotlusele, kasutab rahapesu andmebüroo, kellele taotlus on esitatud, kõiki talle teabe kogumiseks ja analüüsimiseks siseriiklikult antud õigusi. Rahapesu andmebüroo, kellele taotlus on esitatud, vastab taotlusele õigel ajal ning taotluse saanud ja esitanud rahapesu andmebürood kasutavad teabevahetuseks võimaluse korral digitaalseid vahendeid.
3. Rahapesu andmebüroo võib keelduda teabe avaldamisest, mis võiks kaasa tuua taotluse saanud liikmesriigis kriminaalmenetluses toimuva uurimise kahjustamise või erandjuhtudel siis, kui teabe avaldamine oleks selgesti ebaproportsionaalne mõne füüsilise või juriidilise isiku või kõnealuse liikmesriigi õiguspäraste huvidega või ei oleks teabe kogumise eesmärgi seisukohast asjakohane. Iga sellist keeldumist tuleb teavet taotlevale rahapesu andmebüroole asjakohaselt põhjendada.

Artikkel 51

Artiklite 49 ja 50 kohaselt saadud teavet ja dokumente kasutatakse käesoleva direktiivi kohaste rahapesu andmebüroo ülesannete täitmiseks. Teabe või dokumentide edastamisel vastavalt artiklitele 49 ja 50 võib edastav rahapesu andmebüroo kehtestada piiranguid ja tingimusi kõnealuse teabe kasutamisele. Vastuvõttev rahapesu andmebüroo peab kõiki kõnealuseid piiranguid ja tingimusi järgima. See ei mõjuta teabe kasutamist kriminaalmenetluses ja vastutusele võtmisel, mis on seotud rahapesu andmebüroo ülesannetega hoida ära, tuvastada ja uurida rahapesu ja terrorismi rahastamist.

Artikkel 52

Liikmesriigid tagavad, et rahapesu andmebürood võtavad kõik vajalikud meetmed, sealhulgas turvameetmed, tagamaks et artiklite 49 ja 50 kohaselt edastatud teave ei ole kättesaadav ühelegi teisele asutusele, ametkonnale ega teenistusele, välja arvatud juhul, kui teavet esitav rahapesu andmebüroo on andnud selleks oma heakskiidu.

Artikkel 53

1. Liikmesriigid julgustavad rahapesu andmebüroosid kasutama andmebüroode vahel kaitstud teabekanaleid ja detsentraliseeritud arvutivõrku FIU.net.
2. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiivi kohaste ülesannete täitmiseks teevad rahapesu andmebürood kaasaegsete tehnoloogiate kasutamisel koostööd. Kõnealused tehnoloogiad võimaldavad rahapesu andmebüroodel anonüümsel viisil ja isikuandmete täielikku kaitset tagades võrrelda oma andmeid teiste rahapesu

andmebüroode andmetega, et teha kindlaks rahapesu andmebüroode huviorbiiti kuuluvad isikud teistes liikmesriikides ning nende isikute tulu ja vahendid.

Artikkel 54

Liikmesriigid tagavad, et rahapesu andmebürood teevad koostööd Europoliga seoses piiriülest mõõdet hõlmava analüüsiga, mis käsitleb vähemalt kahte liikmesriiki.

4. JAGU

KARISTUSED

Artikkel 55

1. Liikmesriigid tagavad, et asjaomaseid üksusi saab võtta vastutusele käesoleva direktiivi kohaselt vastu võetud siseriiklike sätete rikkumise eest.
2. Ilma et see piiraks liikmesriikide õigust määrata kriminaalkaristusi, tagavad liikmesriigid, et pädevad asutused võivad võtta sobivaid haldusmeetmeid või määrata halduskaristusi juhul, kui asjaomased üksused rikuvad käesoleva direktiivi kohaldamiseks vastu võetud siseriiklike sätteid, ja tagavad kõnealuste sätete järgimise. Sellised meetmed ja karistused on tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.
3. Kohustuste kohaldamisel juriidiliste isikute suhtes, tagavad liikmesriigid, et karistusi võib kohaldada juhtorgani liikmete või mis tahes muude isikute suhtes, kes siseriikliku õiguse kohaselt vastutavad rikkumise eest.
4. Liikmesriigid tagavad, et pädevatel asutustel on kõik nende ülesannete täitmiseks vajalikud uurimisvolitused. Karistuste kohaldamise volituste kasutamisel teevad pädevad asutused tihedat koostööd, tagamaks, et halduskaristused või -meetmed annavad soovitud tulemuse, ja koordineerivad oma tegevust piiriülestel juhtudel.

Artikkel 56

1. Käesolevat artiklit kohaldatakse vähemalt juhtudel, kui asjaomastel üksustel on pidevalt puudusi seoses järgmiste artiklite nõuete täitmisega:
 - (a) 9–23 (kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed);
 - (b) 32, 33 ja 34 (teatamine kahtlastest tehingutest);
 - (c) 39 (andmete säilitamine) ning
 - (d) 42 ja 43 (sisekontroll).
2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud juhtudel hõlmavad halduskaristused ja -meetmed, mida võib kohaldada, vähemalt järgmist:

- (a) avalik teadaanne, milles on märgitud füüsiline või juriidiline isik ja rikkumise laad;
- (b) korraldus, millega nõutakse, et füüsiline või juriidiline isik lõpetaks sellise tegevuse ja hoiduks selle tegevuse kordamisest;
- (c) asjaomase isiku puhul, kellel peab olema tegevusluba, tegevusloa tühistamine;
- (d) asjaomase üksuse juhtorgani mis tahes vastutava liikme suhtes ajutise keelu kehtestamine täita ülesandeid asutuses;
- (e) juriidilise isiku puhul rahaline halduskaristus kuni 10 % kõnealuse juriidilise isiku aastasest kogukäibest eelmisel majandusaastal;
- (f) füüsilise isiku puhul rahaline halduskaristus kuni 5 000 000 eurot, või liikmesriigis, kus euro ei ole ametlik vääring, vastav summa omavääringus käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva seisuga;
- (g) rahaline halduskaristus, mis vastab kuni kahekordsele kasule, mis on saadud sellisest rikkumisest, või kuni kahekordsele kahjule, mis on ära hoitud sellise rikkumise tulemusena, kui kõnealust kasu või kahju on võimalik kindlaks määrata.

Kui juriidiline isik on emaettevõtja tütarettevõtja, on punkti e kohaldamisel asjakohane aastane kogukäive selline aastane kogukäive, mis tuleneb kõrgeima taseme emaettevõtja eelmise majandusaasta konsolideeritud raamatupidamisaruannetest.

Artikkel 57

1. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused avaldavad põhjendamatult viivitamata mis tahes karistuse või meetme, mis on määratud käesoleva direktiivi rakendamiseks vastu võetud siseriiklike sätete rikkumise korral koos teabega rikkumise liigi ja selle eest vastutatavate isikute kohta, välja arvatud juhul, kui selline avaldamine ohustaks tõsiselt finantsturgude stabiilsust. Kui avaldamine põhjustaks asjaomastele isikutele ebaproportsionaalset kahju, avaldavad pädevad asutused karistused anonüümselt.
2. Liikmesriigid tagavad, et halduskaristuse või -meetme liigi ja rahalise halduskaristuse suuruse kindlaksmääramisel võtavad pädevad asutused arvesse kõiki asjakohaseid asjaolusid, sealhulgas järgmist:
 - (a) rikkumise raskus ja kestus;
 - (b) vastutava füüsilise või juriidilise isiku vastutuse ulatus;
 - (c) vastutava füüsilise või juriidilise isiku finantsseisund, mida näitab kõnealuse isiku kogukäive või kõnealuse isiku aastasissetulek;
 - (d) vastutava füüsilise või juriidilise isiku teenitud kasumi või välditud kahju suurus, kui seda saab kindlaks määrata;
 - (e) kolmandate isikute kahju, mis tulenes rikkumisest, kui seda on võimalik kindlaks määrata;

- (f) vastutava füüsilise või juriidilise isiku ja pädeva asutuse koostöö tase;
 - (g) vastutava füüsilise või juriidilise isiku varasemad rikkumised.
3. EBA, EIOPA ja ESMA annavad vastavalt määruse (EL) nr 1093/2010, määruse (EL) nr 1094/2010 ja määruse (EL) nr 1095/2010 artiklile 16 pädevate asutuste jaoks välja suunised artikli 2 lõike 1 punktides 1 ja 2 osutatud asjaomaste üksuste suhtes kohaldatavate haldusmeetmete ja -karistuste liikide ja rahaliste halduskaristuste suuruse kohta. Kõnealused suunised esitatakse kahe aasta jooksul alates käesoleva direktiivi jõustumise kuupäevast.
 4. Liikmesriigid tagavad, et juriidilisi isikuid on võimalik võtta vastutusele artikli 56 lõikes 1 osutatud rikkumiste eest, mille pani nende kasuks toime isik, kes tegutses üksinda või juriidilise isiku organi osana ja kellel on juriidilises isikus juhtiv positsioon tulenevalt mis tahes järgmisest:
 - (a) õigus esindada juriidilist isikut;
 - (b) õigus teha otsuseid juriidilise isiku nimel; või
 - (c) õigus kontrollida juriidilist isikut.
 5. Lisaks lõikes 4 osutatud juhtudele tagavad liikmesriigid, et juriidilisi isikuid saab vastutusele võtta, kui lõikes 4 osutatud isiku poolne puudulik järelevalve või kontroll võimaldas talle alluval isikul panna juriidilise isiku kasuks toime artikli 56 lõikes 1 osutatud rikkumisi.

Artikkel 58

1. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused kehtestavad tõhusad mehhanismid, et julgustada pädevatele asutustele teatama käesoleva direktiivi rakendamise siseriiklike sätete rikkumistest.
2. Lõikes 1 osutatud mehhanismid hõlmavad vähemalt järgmist:
 - (a) rikkumisteadete vastuvõtmise erimenetlused ja nende järelkontroll;
 - (b) asutuse nende töötajate asjakohane kaitse, kes teatavad asutuses toimepandud rikkumistest;
 - (c) selliste isikuandmete kaitse, mis hõlmab nii isikut, kes teatab rikkumisest, kui ka füüsilist isikut, kes on väidetavalt vastutav rikkumise toimepanemise eest, kooskõlas direktiivis 95/46/EÜ sätestatud põhimõtetega.
3. Liikmesriigid nõuavad, et asjaomastel asutustel on asjakohane kord, mille kohaselt nende töötajad teatavad rikkumistest ettevõttesiseselt konkreetse, sõltumatu ja anonüümse kanali kaudu.

VII PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 59

Nelja aasta jooksul alates käesoleva direktiivi jõustumisest koostab komisjon aruande käesoleva direktiivi rakendamise kohta ning esitab selle Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Artikkel 60

Direktiivid 2005/60/EÜ ja 2006/70/EÜ tunnistatakse kehtetuks alates [*kuupäev – üks päev pärast artikli 61 esimeses lõigus sätestatud kuupäeva*].

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiividele käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ja loetakse vastavalt IV lisa vastavustabelile.

Artikkel 61

1. Liikmesriik jõustab käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [*kahe aasta jooksul pärast direktiivi vastuvõtmist*]. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud põhiliste õigus- ja haldusnormide teksti.

Artikkel 62

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 63

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Strasbourgis,

*Euroopa Parlamendi nimel
president*

*Nõukogu nimel
eesistuja*

I LISA

Järgnevalt on esitatud mittetäielik loetelu riskiteguritest, mida asjaomased üksused võtavad artikli 11 lõike 3 kohaselt arvesse, kui nad määravad kindlaks, mil määral rakendatakse kliendi suhtes hoolsusmeetmeid:

- i) ärisuhte või muu sarnase suhte eesmärk;
- ii) kliendi hoiustatavate varade maht või kliendi tehtavate tehingute maht;
- iii) ärisuhte korrapärasus või kestus.

II LISA

Järgnevalt on esitatud mittetäielik loetelu artiklis 14 osutatud võimaliku väiksema riski teguritest ja tõenditest.

(1) Kliendiga seotud riskitegurid:

- (a) börsil noteeritud äriühingud, kelle suhtes kohaldatakse avalikustamiskohustusi (börsieeskirjade või õigus- või jõustamisvahendite abil), millega on kehtestatud nõuded, et tagada tegeliku kasusaaja piisav läbipaistvus;
- (b) ametiasutused või riigiettevõtted;
- (c) kliendid, kes on punkti 3 kohaste väiksema riskiga geograafiliste piirkondade residendid.

(2) Toote, teenuse, tehingu või edastamiskanaliga seotud riskitegurid:

- (a) väikse kindlustusmaksega elukindlustuslepingud;
- (b) pensioniskeemide kindlustuslepingud, kui need ei sisalda ennetähtaegse tagasiostmise valikuõigust ning neid ei saa kasutada tagatisena;
- (c) töötajatele väljateenitud aastate pensioni või muid sarnaseid pensionihüvitisi võimaldav skeem, mille puhul kindlustusmaksed arvatakse palgast maha ning pensioniskeemi tingimused ei võimalda skeemis osaleja huvide ülekandmist;
- (d) finantstooted või -teenused, mis pakuvad asjakohaselt kindlaksmääratud ja piiratud teenuseid teatavatele kliendirühmadele, et suurendada juurdepääsu finantsalase kaasamise eesmärgil;
- (e) tooted, mille puhul rahapesu ja terrorismi rahastamise riski juhitakse muude teguritega nagu raha pealelaadimise piirangud või omandi läbipaistvus (nt teatavat liiki e-raha, nagu on määratletud direktiivis 2009/110/EÜ, mis käsitleb e-raha asutuste asutamist ja tegevust ning usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalvet).

(3) Geograafilised riskitegurid:

- (a) teised ELi liikmesriigid;
- (b) kolmandad riigid, kellel on rahapesu ja terrorismi rahastamise vastased tõhusad süsteemid;
- (c) kolmandad riigid, kus usaldusväärsete allikate kohaselt on korruptsiooni või muu kuritegevuse tase madal;
- (d) kolmandad riigid, kelle suhtes kohaldatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise vastaseid nõudeid, mis on kooskõlas FATFi soovitusetega, ja kes on tõhusalt kõnealused nõuded rakendanud ning kelle üle teostatakse tõhusat järelevalvet või seiret vastavalt kõnealuste soovitusetega, et tagada vastavus kõnealustele nõuetele.

III LISA

Järgnevalt on esitatud mittetäielik loetelu artikli 16 lõikes 3 osutatud võimaliku suurema riski teguritest ja tõenditest.

(1) Kliendiga seotud riskitegurid:

- (a) ärisuhe toimib ebatavalistel asjaoludel;
- (b) kliendid, kes on punktis 3 loetletud riikide residendid;
- (c) juriidilised isikud või õiguslikud üksused, kes on personaalse varahalduse skeemid;
- (d) äriühingud, kellel on aktsionäride esindajad või esitajaaktsiad;
- (e) suuri sularahakoguseid käitlevad ettevõtjad;
- (f) äriühingu omandistruktuur näib äriühingu äritegevust silmas pidades ebatavaline või liiga keeruline.

(2) Toote, teenuse, tehingu või edastamiskanaliga seotud riskitegurid:

- (a) privaatpangandus;
- (b) tooted või tehingud, mis võivad soodustada anonüümsust;
- (c) ärisuhe või tehingud, mille puhul ei viibita samas kohas;
- (d) tundmatutelt või mitteseotud kolmandatelt isikutelt saadud maksed;
- (e) uued tooted ja uued äritavad, sealhulgas uus edastamismehhanism, ning uute või arenevate tehnoloogiate kasutamine nii uute kui ka olemasolevate toodete puhul.

(3) Geograafilised riskitegurid:

- (a) riigid, kellel usaldusväärsete allikate (nt FATFi avalikud teadaanded, vastastikuse hindamise või üksikasjaliku hindamise aruanded või avaldatud järeldaruanded) kohaselt ei ole rahapesu ja terrorismi rahastamise vastast tõhusat süsteemi;
- (b) riigid, kus usaldusväärsete allikate kohaselt on korruptsiooni või muu kuritegevuse tase märkimisväärne;
- (c) riigid, kelle suhtes on kehtestatud sanktsioonid, embargo või sarnased meetmed, näiteks ÜRO poolt;
- (d) riigid, kes rahastavad või toetavad terrorismi või kelle territooriumil tegutsevad kindlaks määratud terroristlikud organisatsioonid.

IV LISA

Artiklis 60 osutatud vastavustabel.

Direktiiv 2005/60/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikkel 2	Artikkel 2
Artikkel 3	Artikkel 3
Artikkel 4	Artikkel 4
Artikkel 5	Artikkel 5
	Artiklid 6 kuni 8
Artikkel 6	Artikkel 9
Artikkel 7	Artikkel 10
Artikkel 8	Artikkel 11
Artikkel 9	Artikkel 12
Artikli 10 lõige 1	Artikli 10 punkt d
Artikli 10 lõige 2	-
Artikkel 11	Artiklid 13, 14 ja 15
Artikkel 12	-
Artikkel 13	Artiklid 16 kuni 23
Artikkel 14	Artikkel 24
Artikkel 15	-
Artikkel 16	Artikkel 25
Artikkel 17	-
Artikkel 18	Artikkel 26
	Artikkel 27
Artikkel 19	Artikkel 28
	Artikkel 29
	Artikkel 30

Artikkel 20	-
Artikkel 21	Artikkel 31
Artikkel 22	Artikkel 32
Artikkel 23	Artikkel 33
Artikkel 24	Artikkel 34
Artikkel 25	Artikkel 35
Artikkel 26	Artikkel 36
Artikkel 27	Artikkel 37
Artikkel 28	Artikkel 38
Artikkel 29	-
Artikkel 30	Artikkel 39
Artikkel 31	Artikkel 42
Artikkel 32	Artikkel 40
Artikkel 33	Artikkel 41
Artikkel 34	Artikkel 42
Artikkel 35	Artikkel 43
Artikkel 36	Artikkel 44
Artikkel 37	Artikkel 45
	Artikkel 46
Artikkel 37a	Artikkel 47
Artikkel 38	Artikkel 48
	Artiklid 49 kuni 54
Artikkel 39	Artiklid 55 kuni 58
Artikkel 40	-
Artikkel 41	-
Artikkel 41a	-
Artikkel 41b	-

Artikkel 42	Artikkel 59
Artikkel 43	-
Artikkel 44	Artikkel 60
Artikkel 45	Artikkel 61
Artikkel 46	Artikkel 62
Artikkel 47	Artikkel 63

Direktiiv 2006/70/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikkel 1	-
Artikli 2 lõiked 1, 2 ja 3	Artikli 3 punkti 7 alapunktid d, e ja f
Artikli 2 lõige 4	-
Artikkel 3	-
Artikkel 4	Artikli 2 lõiked 2 kuni 8
Artikkel 5	-
Artikkel 6	-
Artikkel 7	-